...ЛЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЭЙ

44-дэхи жэлэй гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 224 (11517) | 1967 оной сентябриин 22, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ДЕПУТАДУУД — ...ЛОНИИТЫН ЕХЭ ХҮСЭН

...мунизм байгуулха замаар ... гурэнэй урагшаа дабшаха ...ардаймнай засаг зургаа... хүлөөлдэг ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй үүргэ улам ...нэ гээд Октябриин 50 жэлэй дэ зорюулагдаhан Тезис... соо хэлэгдэнэ. Анхан манай ...н Соведүүдэй тогтоhонhоо ...ноо, мүнөө болотор хүгжэн ...н түүхэтэ замынь энэ...ние ...лдоор гэршэлнэ.

...ноогоо ажахын болоод ...гаэрэлэй саашанхи хүг... улам эдэбхитэйгээр ха... ...лан, илангаяа агуухэ ойн ...ө амжалта түгсөөр уттахын ...ажалшадай депутадуудай Со... ажал хүдэлмэрээ эрид ...рулхые эрмэлэзнэд.

...ралдай республикын нютагай ...дүүд ойн баярай социалис ...эндэ эдэбхитэйгээр орол... энэ талаар шалгарhан ..., сомоной, поселково Со... тоо улам олошорно. Тэ... дундаhаа Бэшүүрэй аймаг... Баргаа-Кунэлейн, Баргажанай ...гай Уро-Читканай сельскэ ...дүүд, Тунхэнэй аймагай Тоо... Сэлэнгын аймагай Жаргалан сомоной Соведүүд, Кабан... аймагай Выдринскэ поселко... Совет ажахын болон ниитэ эм... ...хийнгээ жэшээтэ хүдэлмэ... ...шалгаран, түрүү hуурин эзэл... ...амжуулгын Улаан тугуудта, ...ндэ хүртэhэн байна.

...ынгөө эрхэ түлөөлэгдые ...н хэрэгдэхые, депутадуу... ...та, үргэн эдэбхитэдэйнгээ ...ө үүсхэл шадамараар элсүү... ...хидхэхые ходоо оролдо... ...йбал, ажалшадай депута... ...й Совет ажал хүдэлмэридөө ...гэ дүн түйлаг гэжэ тү... ...дүй дүршэл харуулна. Сове... ...й үргэн ниитэ hунгагшал... ...лалуун холбоо барисаа бай... ...ан, hанал дурадхалыень хо... ...мэлэжэ, тэрэниие саг ...соведүүлжэ байха онол арга... ...й нэгэн хадаа тосхонуудта ...дүүдэй бүлэгүүдые бай... ...ха, эдэбхитэйгээр хүдэлгэхэ ...д болоно.

...нютагай Соведые hунгаха hун... ...ин хадэн округуудтомохон ...ы тосхондо тоологдоно. Округ ...ыгөө депутадуудтуд тудтаа ...ийнгаа албатанай уялга бэе... ...ээ зуураа, бүхы тосхоной ...ондо хабаатай ниитын ...ралнуудые зүбшэдэг, шиид... ...г байна.

...ин нэгэ газарта хүдэлдэг, ...дүдэг депутадуудбүлэг бо... ...мидэжэ, бүхы hуурин тос... ...ой хэрэг хамтаараа зүбшэ... ...шидхэдэг hайн заншалтай ...хой. Энэ дороhоо гараhан ...ө үүсхэлые халуунаар дэм... ...республикымнай Верховно ...гай Президиум депутадуудай ...ө түшаа тусхай Дүрим баталг... ...ханхай.

...рөлөhөө усөөн бэшэ аралай ...ималнуудай байhан hуурин ...нуудта, илангаяа хүгөө тос... ...гта хаа хаанагүй шахуу ...дуудай бүлэгүүд байгуулаг... ...й. Тунхэнэй аймагай Тоорын ...гай Соведэй бүхы зургаан ...ионь депутадуудай бү... ...хүдэлнэ. Тус сомоной Совет, ...гай гүйсэдхэхэ комитет үр... ...ажалшадай дунда ябуулгаг ...г захиргаанай, эмхидхэлэйн... ...хүдэлмэри эрхилхэдээ нэн түү... ...ө депутадуудайнгаа бүлэ... гүүдтэ түшэглэнэ. Сомоной Соведhээ холо байдаг Зуун-Морин, Далахай гэхэшэлэн хүдөө тосхонуудай эрхэтэд али болохо хубиин асуудалай гарахада, тосхонойнгоо депутадуудай бүлэгтэ хандажа, зохисотой харюу, тодорхой туhаламжа абадаг байна. Ажалшадай мэдүүлгэ, дурадхал hанамжануудые саг доронь хаража, шиидхэжэ байхын тула депутадуудай бүлэгэй гэшүүд неделидээ тогтоогдомол үдэрнүүдтэ зөөлжөлөөд дежурладаг. Хэрбээ өөhэдынь хүсөөр шиидхэгдэхэгүй асуудалай гарабал, депутадуудай бүлэг тэрээн түшаа сомонойнгоо Соведтэ гү, али гүйсэдхэхэ комитедтэнь зууршалжа, тургөөр тодорхой хэмжээ абхуулхые оролдодог байна.

Сэлэнгын аймагай Жаргалантын сомоной Дунда-Убукун тосхоной бүлэг депутадуудшэнэ зарлалай hунгалтаhаа хойшо илангаяа эдэбхитэйгээр ажаллана. Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, арад зоной дунда ниитын гурим сахиха талаар депутадуудай бүлэг (хүтэлбрилэгшэнь Михаил Иннокентьевич Батышев) илангаяа ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Тосхоной соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлэй сагта hаадгүйгөөр хүдэлхөөр бэлдэхэ талаар юун хэгдэжэ байнаб гэжэ депутадуудай бүлэг hая шалгалта хэгдэ, сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ табяа. Элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудые усалхахын тула тодорхой хэмжээнүүдые абаа.

Яруунын аймагай Нарhатын совхозой гурбадахи отделениин нэгэдэхи тарыан ажалай бригадада хүдэлдэг депутадуудай бүлэгэй гэшүүд тарыа хүряалгын эхилhэн түрүүшын үдэрhөө хойшо бүхы хүдэлмэрээ полевой стан дээрэ комбайнер, механизаторнуудай дунда ябуулна. Нарhатын сельскэ Соведэй депутат Василий Гаврилович Байбородинай толгойлдог тус бүлэгэй гэшүүд хүряалга дээрэ ажалай түрүү жэшээ харуулжа, ниитэ-ойлгуулажын хүдэлмэри эмхидхэжэ, ажалшадые али болохоор зоригжуулан, эдэбхи үүсхэлыень баларуулна.

Тиигэбэшье хүдөө тосхон hууринуудта тогтоогдоhон депутадуудай бүлэгүүд бултадаа эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлнэ гэхын аргагүй. Зарим газарта депутадуудай бүлэгүүд ёhо тэдысэ эмхидхэгдэнхэй, миил сааранhаа дээрэ тоологдоно. hунгагдаhан хүтэлбэрилэгшэдынь харюусалгата уялгадаа мууса хандана, Соведүүдэй, тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй зүгhөө депутадуудай бүлэгтэ хүсэд туhаламжа үзүүлэгдэнэгүй. hунгагшадай дунда ниитын хүдэлмэри шадамар hайнаар эмхидхэдэг, нютагай эмхи зургаануудта, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ толорхой туha дэмжэлгэ хүргэдэг баян дүй дүршэлтэй болоhон бүлэгүүдэй хүдэлмэри согсолон дэлгэрүүлхэ талаар олонхи Соведүүдэй хүтэлбэрилэгшэд анхарал оролдолго гарганагүй.

Нютагай Соведүүд депутадуудай бүлэгүүдые дэмжэн, тэдэнэй үүсхэл оролдолгые бадаруулан, али бүхы хүдэлмэридөө тэдээндэ түшэглэхэ, туhаламжа үзүүлхэ, бүрн hайнаар хүдэлгэдэг болгохо зорилготой..

Нютагай Соведүүд депутадуудай бүлэгүүдые дэмжэн, тэдэнэй үүсхэл оролдолгые бадаруулан, али бүхы хүдэлмэридөө тэдээндэ түшэглэхэ, туhаламжа үзүүлхэ, бүрн hайнаар хүдэлгэдэг болгохо зорилготой..

ГАБШАГАЙШУУЛ ШАЛГАРБА

Газетэнүүдэй вымпелнүүд болон шагнал абахын түлөө үбhэшэдэй звенонуудай хоорондо дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүн

Колхоз, совхозуудта үбhэ хуряалгын хүдэлмэри энэ жэлдэ Агуухэ Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүлэн соогуур үнгэрбэ. Ажахынуудай партийна организацинууд, КПСС-эй райкомууд, колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд үбhэ хуряалгаяа түргэнөөр үнгэргэхэ гэжэ яhала оролдоо. Тэдэнэр үбhэ хуряалга дээрэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажахы, аймаг бүхэндэ дамжуулгын улаан вымпелнүүд, шан тогтоогдожо, түрүүшүүл урмашуулагдаhан байха юм. Республика дотороо эрхимлэhэн хүнүүдтэ барюулхын тула «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй дамжуулгын улаан вымпелнүүд, мүнгэн шан, дурасхаалта бэлэг барюулха гэжэ редакцида болоhон уулзалгануудаа дээрэ шидхэгдээ hэн.

Үбhэшэдэй звенонуудта барюулагдахаар «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй гурбан дамжуулгын вымпел тогтоогдоhон: нэгэнийнь,—үргэлжэдөө оньhоруулагдаhан үбhэшэдэй звенодо, хоёрдохинь—хүсэд оньhожоруулагдаагүй звенонуудай дунда шалгаржа гарагшадта, гурбадахинь—малшадhаа бүридэhэн звенонуудай дунда эрхимлэгшэдтэ үгтэхөөр хараалагдаа. Эдэ вымпелнүүд июлиин гурбадахи декадаhаа хойшо дүрбэ дахин барюулагдаа.

Газетэнүүдэй вымпелнүүдые абахын түлөө мүрысөөндэ олон звено хабаадаа. Дүрбэ дахин дүн гаргахада, түрүүшүүлэй тоодо оруулхаар 164 звено табигдаа. Тэрэ тоодо түрүүшын дүн гаргахада—13, хоёрдохидо—64, гурбадахида—48, дүрбэдэхидэ—39 звено зууршалагдаа. Эдэ мүрысөөндэ эрхимлэгшэд тухай газетэнүүдтэ урид толилогдоо hэн.

Мүрысөөнэй дүн дүрбэ дахин гаргахада, тэдэнэрээ гадна 42 звено hайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэгдэhэн байна.

Үбhэшэдэй звенонуудай мүрысөөнэй hүүлшын дүн сентябриин 10-най мэдээгээр гаргагдаба. Партиин райкомуудай, аймгүйсэдкомуудай, үйлэдбэриин управлениүдэй, мүн бусадай зууршалгаар «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй вымпелнүүдые, шан, бэлэгүүдые абахаар 44 звено зууршалагдаба.

Газетэнүүдэй редколлегинүүд ороhон зууршалгануудые хаража үзөөд, **«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй улаан вымпелнүүдые мүнгэн шантайгаар эдэ звенонуудта эсэслэн барюулха гэжэ шидхэбэ:**

1. Хүсэд оньhожоруулагдаhан звенонуудай дундаhаа Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын Василий Павлович Каратуевай звенодо барюулха. Энэ звено 4870 центнер үбhэ абаха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 7322 центнертэ хүргөө. Звеногой хүн бүридэ абажа үзэхэдэ, 813,5 центнер, агрегат бүхэндэнь 1464 центнер үбhэн хүртэбэ. Тэндэхи гектар бүриhөө 19,2 центнер үбhэн хуряагдаа.

2. Хүсэд оньhожоруулагдаагүй звенонуудай дундаhаа эрхим амжалта түйлаhан Погранична совхозой Феофан Иннокентьевич Сукневой звенодо. Энэ звено 3500 центнер үбhэ абаха түсэбөө 3567 центнертэ хүргөө гэхэ гү, али звеногой хүн бүридэ 509 центнер хүртэбэ.

3. Малшадhаа бүридэhэн звенонуудай дундаhаа Дэрэзнэй совхозой Константин Изыевич Ухиновай звенодо барюулха. Энэ звено 3115 центнер (түсэбынь 2046 центнер) үбhэ бэлэдхээ гэхэ гү, али хүн бүридэнь 444 центнер хүртөө.

«Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй редколлегинүүд дурасхаалта шан эдэ звенонуудта олгохо гэжэ шидхээ:

«Правда Бурятии» газетые бүхэли жэл соо абахаар —

1. Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын звеное даагша Василий Павлович Каленых гэгшэдэ;

2. Хурамхаанай совхозой звеное даагша Прокопий Федорович Чупровто;

3. Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой звеное даагша Александр Семенович Сукневто.

«Буряад үнэн» газетэ жэл соо абахаар —

1. Бодонгуудай совхозой звеное даагша Цыбикжап Цибудеевич Цибудеевтэ;

2. Хүдэриин совхозой ахалагша хонишон Дондог Раднаевич Очировта;

3. Саяанай совхозой звеное даагша Даша Хубаркович Дадановта.

Үбhэ хуряалтада бүтээсэтэй hайнаар хүдэлжэ, мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаа гэжэ Онохойн совхозой И. И. Потемкиной, А. Н. Солдатовай, М. И. Мартыновай, Прибайкалиин аймагай «Прибайкалец» колхозой Н. С. Арефьевэй, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын Н. Г. Шелкуновой, Баргажанай совхозой Е. И. Колмаковой, Н. Л. Шелковниковой, Аргадын совхозой Д. М. Цыремпиловэй, Д. Р. Балмаевай, Загарайн аймагай «Гигант» колхозой П. Е. Заиграевай, Н. Г. Яковлевай звенонууд тэмдэглэгдэбэ.

Үбhэшэдэй звенонуудай мүрысөөн тухай газетэдэ дуулгажа, бэшэжэ байhанайнь түлөө хүдөө бэшэгшэдэй пүстнүүдые даагшад — Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахыhаа — И. В. Харжеевтэ, Онохойн совхозhоо—В. П. Леушинда, Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозhоо—С. Биликтуевта, Бэшүүрэй «Дружба» колхозhоо—Н. П. Куртошиндо, мүн «Правда Бурятии» газетын эдэбхитэд Ф. М. Леонов, С. И. Андрусенко, Д. Д. Колмаков, М. П. Дряхлов гэгшэдтэ газетэнүүдэй редколлегинүүд баясхалан хүргэбэ.

ГВИНЕЙН ПАРТИЙНО-ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ДЕЛЕГАЦИТАЙ КПСС-ЭЙ ЦК-ДА УУЛЗАЛГА БОЛОО

КПСС-эй делегаци, Гвинейн партийно-правительственна делегаци байгша оной сентябриин 18—19-дэ КПСС-эй ЦК-да уулзаа. Тус уулзалгада КПСС-эй зүгhөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. Я. Пельше, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев; Гвинейн зүгhөө—Гвинейн Демократическа партиин Национальна политбюрогой гэшүүн, Гүрэнэй финансын ба түсэблэлгын министр Сайфулай Диалло, ДПГ-гэй Национальна политбюргой гэшүүн, Арадай армиин ба граждан албанай министр Лансана Диане, ДПГ-гэй Национальна политбюрогой гэшүүн, Дунда Гвинейн хэрэгүүдые даадаг министр Н'Фамара Кейта гэгшэд хабаадаа.

Хэлсээнүүдэй үедэ уласхоорондын байдалай, КПСС-эй ба Гвинейн Демократическа партиин хоорондохи, Советскэ Союзай болон Гвинейн Республикын хоорондохи хани харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар хөөрэлдөөн болоhон байна. Империализмын эзэрхэг түримхэй аашанууда эсэргүүсэн, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай түлөө, бүхы оронуудай хоорондын харилсаа холбоое хүгжөөхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэхэ гэжэ Советскэ Союзай, Гвинейн Республикын арадуудай хүсэд шиидэнхэй байhан тухайда делегацинууд мэдүүлбэ.

Өөhэдынгөө нэрэ түрын түлөө, сулөөтэ, бэеэ дааhан байдалай түлөө вьетнам арадай баатар габьяата тэмсэлые талархан дэмжэдэг байhанаа эдэнэр элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Советскэ Союз ба Гвиней араб оронуудта эсэргүү Израилиин эзэрхэг түримхэй добтолгын хойшолонгуулые усадхахын туда яаралтай хэмжээ абхуулхын түлөө, Израилиин сэрэгүүдые эзэмдэhэн газарнуудhаань хары гаргуулхын түлөө, Дүтын Зүүн зүггэ бата бэхи эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэнэ.

Империалис гүрэнүүд Конгын (Киншаса) ба Африкын бусад хэдэн гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ саг үргэлжэ хамааран оролсоно, Анголын, Мозанбигай, «Португалиин» Гвиней гэдэгэй, Урда Родезиин ба Урда Африкын арадуудые колониальна, расова дарлалтаhаа сүлөөрүүлхэ ябадалда hаад хэхэ гэжэ оролдоно, эдэнэй баялигуудые зэрлиг ёhоор дээрмэдэжэ үргэлжэлhөөр.

Советскэ Союз ба Гвинейн Республика колониализмда эсэргүү арадуудай али бүхы тэмсэлые арюун нангин, үнэн зүб тэмсэл гэжэ тоолоод, колониальна дарлалтаhаа сүлөөрхын түлөө тэмсэгшэ бүхы арадуудта бүрин түгэс туhаламжа ба дэмжэлгэ үзүүлдэг байгаа, үзүүлхэшье байха. Империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулганууда эсэргүүсэгшэ, эб найрамдалда дуратай бүхы түрэнүүдэй, арадуудай нягта эмхидэл, эдэбхитэй тэмсэл мүнөө хэзээ хэзээнэйхиhээ шухала болоо гэжэ хоёр делегаци тоолоно.

Африкын арадуудай хоорондын hаналаа нэгэдэлгын улам батажажа, бэхижэжэ байhые Советскэ Союз hайшаана, Африкын асуудалнуудые африканецууд өөhэдөө шиидхэхэ ёhотой гэжэ тоолоно.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, совет арадта, Советскэ Союзай Коммунис партида ДПГ-гэй делегаци халуун амаршалга дамжуулан хүргэбэ. Октябриин хубисхал, тэрэнэй суртал бодол ба гол ёhонууд, СССР-тэхи социализмын амжалтануудыг бүхы арадуудай хуби заяанда айхабтар ехээр нүлөөлнэ гэжэ энэ делегаци тэмдэглэнэ. Африкын бээ дааhан оронууд Советскэ Союзhаа ехэ туhаламжа абана, энээнгүйгөөр империализмда эсэргүүсэн тэмсэхэ бэрхэтэй байгаа гэжэ Сайфулай Диалло онсолон тэмдэглэбэ.

Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгтэ амжалта туйлахыень Гвинейн Демократическа партида, бүхы Гвинейн арад зонло КПСС-эй делегаци хүсэбэ.

Эндэ табигдаhан бүхы асуудалнуудынгөө хани ёhоной оршон байдалда зүбшэн хэлсэгдээ. Хоёр делегациин hанамжын ёhоор, эдэ уулзалга СССР-эй ба Гвинейн Республикын хоорондохи, КПСС-эй ба ДПГ-гэй хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо, харилсан туhалалсалгые улам хүгжөөхэ, бэхижүүлхэ хэрэгтэ туha хүргэхэнь лабтай. (ТАСС).

МҮНХЭ НЭГЭДЭЛЭЙ ГАЙХАМШАГ ЖЭШЭЭ

Эхэ ороноймнай ниислэл хото Москвада эхилhэн Россин Федерациин соёл болон искусствын үдэрнүүд Совет Россин олон миллион ажалшадай ажабайдалда болоhон гайхамшагта hайндэр мүн. Арбан хоногой туршада манай республикын бэлиг түгэлдэр интеллигенци ямар амжалтатайгаар Совет засагайнгаа 50 жэлые уттахаяа байhанаа харуулха юм.

Социалис нацинуудай соёл культурын бата хани харилсаан хадаа тэдэнэй хүгжэлтын, бэе бэедээ нүлөөлэн баяжалгын шухала нүхэсэл болонхой.

Байгша ондо Москва хотодо болоhон соёл болон искусствын үдэрнүүд, 14 аха дүү республикын оюун бэлигтэнэй коллективүүдэй концертнүүд манай ороной арадуудай, тэдэнэй hалбарhан соёлой ёhотой ехэ hайндэр болоо,—гэжэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Кочемасов хэлэбэ.

Украинын ССР-эй үдэрнүүд боложо дүүрээ. Совет Россин соёл культурын олохон ажал ябуулагшад hаяын үдэрнүүдтэ Украина ошохонь. Тэндэ октябриин эхээр Россин Федерациич литература, искусствын декада нээгдэхэ.

Манай ороной арадуудай уран hайханайнгаа дабшалтаар түйлаhан амжалтануудые ниислэл хото Москвада, аха дүү республиканууда харуулалга, иимэ түхэлэй фестивальнуудые үнгэргэлгэ hайн hайхан заншал болонхой. Москвада болоhон союзна республиканууда үдэрнүүд Коммунис партиин хүтэлбэри доро манай ороной арадуудай өөhэдынгөө соёл культура, эрдэм наука, арадай гэгээрэл, литература болон искусстваяа хүгжөөлгөөр, интеллигенциингээ кадрнүүдые бэлдэлгээр түйлаhан ехэ амжалтые харуулаа.

Совет республиканууда hайндэрэй энэ өөрсэ эстафетые мүнөө Россин Федераци халан абаад байна.

Хүн түрэлтэнэй үмэнэ агуухэ уран зохёолшод, композиторнууд, уран зураашад, театрай гайхамшагта ажал ябуулагшадые дэбжүүлhэн агуухэ ород арадай үндэhэн соёлой хүгжэлтэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлhэн ушарые манай ороной ажалшад hайн мэдэдэг.

Коммунис партиин хүтэлбэри доро Совет ороной аха дүү республиканууда ээмээ нэгэдүүлэн ябагша Россин арадуудэкономико, соёл культура болон эрдэм наукаяа хүгжөөлгөөр 50 жэлэй туршада гайхамшаг илалтануудые туйлаа. РСФСР-эй промышленностиин бүхы продукциие 1913 онойхитой жэшэхэдэ, 67 дахин ургаа.

Совет засагай жэлнүүдтэ Россин Федерациин газар дээрэ 583 шэнэ хото, хэлэн арбаад мянган шэнэ промышленна предприятинууд, дэлхэй дээрэ эгээн томо гэжэ суурхаhан гидроэлектростанцинууд, түмэр харгын шэнэ линиинүүд бариглаа, нефтиин, шулуу нүүрhэнэй, байгаалиин бусад баялигуудай асари ехэ нюусануудолдоо. Промышленностьда урдань огто үгы байhан hалбаринууд — автомобильна, авиационно, тракторна, электротехническэ, электронно болон бусад- байгуулагдаа.

Хэрбээ урдань Росси гээгдэнги аграрна орон байгаа hаа, мүнөө хүгжэлтэ түгэс, оньhожоруулагдаhан хүдөө ажахытай болонхой. Россин Федерациин хүдөө ажахын түрүүшүүл Эхэ ороноймнгоо баялигые арьбадхаха хэрэгтэ нилээд ехээр хубитаяа оруулдаг. hүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозууд экономикоёо нилээд хүгжөөгөө, хүдөө нютагуудай ажалшадай олзо доход эрид дээшэлээ.

Соёл культура болон олониитын гэгээрэл хүгжөөхэ зорилгоор Россин Федерациин үргэн уужам тала нютагуудта ёhотой революци болоо. Энэ революци республикын бүхы үндэhэ яhатанай ажабайдалда хамаатай. Россин Федерацида дүн хамта 41 миллион хүн hуралсана гэхэ гү, али энэнь бүхы зоной гурбанай нэгэн болоно.

РСФСР-эй газар дээрэ 297 театр, олон тоото музейнүүд, уран зурагай галерейнүүд бии. Республикын хото болон хүдөө нютагуудта зуу мянга шахуу байра киноустановконууд хүдэлдэг.

Мүнөө манай Эхэ орон уншагшадайнгаа тоогоор дэлхэй дээрэ түрүү hуури эзэлнэ. Россин Федерацида, жэшээлхэдэ, 70 миллион хүн библиотекэнүүдэй саг үргэлжын уншагшад болонхой байха юм.

РСФСР-эй соёл культурын, искусствын үдэрнүүдэй программа үргэншье, hонирхолтойшье. Республикын эрхим коллективүүд, искусствынь элитэ түлөөлэгшэд Москвагай бүхы районуудта, ехэ ехэ предприяти, клуб, театр, концертнэ залнуудта, ВДНХ-да, ниислэлэй паркнуудта бэлиг шадабаряа харуулха байна. РСФСР-эй министерство болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй, ниитын элитэ ажал ябуулагшадтай, Россин эрдэм болон соёлой мэдээжэ түлөөлэгшэдтэй, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй уулзалганууд болохо. Ленинградай академическэ ехэ драматическа театр. Камалай нэрэмжэтэ Татарай академическэ театр, Есенинэй нэрэмжэтэ Рязаниин театр өөhэдынгөө зүжэгүүдые харуулха.

Эдэ үдэрнүүдтэ Москвада урап hайханай бүлгэмүүдэй бүхэроссин харалгын түгэсхэлэй шата үнгэржэ байна. Зуу шахуу уран hайханай коллективүүд Москва ерэнхэй. Тэдэнэй дунда Палех хотын арадай хоор, Магаданай областиин Чукотско-эскимосско ансамбль, Нижне-тагильска металлургическа комбинадай хатарай коллектив, Башкирhаа ерэhэн хатарай ансамбль, Челябинска областиин Еткуль тосхоной академическэ хоорой капеллэ, Алас-Дурнын сэрэгэй округой арадай хатарай ансамбль болон бусад ореноо. Уран hайханай бүлгэмүүдэй бэлигтэй түлөөлэгшэд ниислэлэй, Москвагай областиин ажалшадта хэдэн арбаад концерт харуулха юм. Ойн баярай жэлэй бүхэроссин харалгын түгэсхэлэй концерт сентябриин 29-дэ Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо болохо.

Алдарта ойн урда тээхэнэ боложо байгаа РСФСР-эй соёл культурын үдэрнүүд Россин Федерациин арадуудай хүгжэhэн соёл культурые, тэдэнэй бэлигэй hалбаралтые, Агуухэ Октябриин хэрэгтэ үнэн сэхэ байhые үшөө дахин харуулха байна. Манай ороной бүхы республиканууда соёл культура болон искусствын hайндэрнүүд боложо тодорhон гайхамшагта амжалтануудай харалганууды эдэл үдэрнүүд түгэсхэхэ юм. (ТАСС).

Буряад литература, искусствын недели

...КТЯБРЬДА—ОКТЯБРИИН РАЙОН

...дэр Октябриин ойн баяр...улагдаhан Буряадай литера..., искусствын недели Улаан...тын Октябрьска райондо, ...ин сымбын фабрикыг «Текс...» гэжэ клуб соо эхилбэ. ...неделие дурсагдаhан райо... КПСС-эй райкомой нэгэдэхи ...тарь нүхэр А. Д. ЧУКАЕВ ...уураа, буряад арадай хуби ...шидхэлгэдэ Октябриин ре...ин гайхамшагта үүргэ бэе...ин тухай дэлгэрэнгыгээр ...б.

Совет засагай тогтоhон саг...ийнө Буряад орондо, тэрэ ...Улаан-Удэ хотодо культур...революци илалта түгэс ман... Ажа түрүүн эндэхи ород, ...дуд бултааран шахуу үзэг ...мэдэхэгүй,—тон гээгдэнги ...

...д мүнөө hурагшад, студент... ...гэ тоогоор Буряад орон ..., Англи, ФРГ, Итали гэхэ мэтын гүрэнүүдые үни ахижа гаранхай.

Литература, искусство бүришье хурдан түргэнөөр хүгжөө. Ниислэл—Улаан-Удымнай театрнууд өөрынгөө ажал бүтээлнүүдээр бүхы орон дотороо суурхана. Уран зохёолшод, артистнуудай совет культурын hалбаран мандаха хэрэгтэ хубитала ехээр оруулна.

Тон мүнөө үедэ районой ажалшад Октябриин 50 жэлэй ойн баярые нэрэтэй түрэтэйгөөр уттахын хойноhоо шармайн оролдоно.

Энэ жэлэйнгээ үйлэдбэрнин түсэбые декабриин 15-да сүм гүйсүүлхэ, даалгабариhаа гадуур 6 миллион түхэригэй продукци бүтээн гаргаха уялга абаад, тэрэнээ амжалта түгсөөр бэелүүлнэбди. Үнгэрhэн наймa hарын дүнгөөр бүхы предприятинууд валовой продукци гаргаха даалгабаряа үлүүлэн дүүргээ. Түсэбhөө гадуур 4857 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө, ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлээ.

Октябриин hайндэрэй ойртохо тудам социалис мүрысөөн улам үргэн долгисэтэй болоно.

Мүн соёл культурын эмхи зургаанууд ажал хүдэлмэрээ харааа байса hайжаруулна гэжэ нүхэр Чукаев тэмдэглэбэ.

Удаань республикын культурын министрэй орлогшо нүхэр Г. П. МИРОНОВА ендэртэ гаража, мүн лэ үнгэрhэн 50 жэлэй турша дотор Буряад орондо болоhон асари ехэ хубилалтанууд тухай дурдаба.

Агуухэ hайндэртэ республикын хүгжэмшэдэй ямар бэлэг бэлдэжэ байhан тухай композитор Ж. А. БАТУЕВ хөөрэбэ.

— Бидэ шэнэ оперо, хүгжэм бэшэхэ даалгабаряа дүүргэнхэйбди. Тиигэбэшье ансамбль, театрнууднай ехэ сүлөөгүй үетэй болобо. Бау Ямпилов «Бусалга» гэжэ оперо, Дандар Аюшеев оперо-трилогиёо дүүргээ.

Композиторнууд С. Манжигеев, Б. Цырендашиев, Ч. Павлов болон бусад hони hонин дуунуудые бэшэнхэй.

Өөрөө «Гэсэр» гэжэ шэнэ балет табюулхаяа байнаб,—гэжэ нүхэр Батуев мэдүүлбэ.

Тэрэшэлэн Уран зохёолшодой холбооной правлениин харюусалгата секретарь нүхэр И. К. КАЛАШНИКОВ, уран зураашадай үмэнэhөө нүхэр КАЗАНСКИЙ, оперо, баледэй театрай ахалагша режиссер нүхэр ШАГЖИН, ород драмын театрай директор нүхэр АЛЕКСАНДРОВ, бүд нэхэгшэ, коммунис ажалай ударник нүхэр Е. ГОНЧАРОВА, хотын 35-дахи hургуулиин директор нүхэр М. ШУНКОВА гэгшэд үгэ хэлэбэд.

Hүүлээрнь ниислэлэй театрнуудай артистнууд hонирхолтой концерт табибад.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй Улаан-Удын Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Чукаев үгэ хэлэжэ байна.

Л. ТИШКОВИЧОЙ фото.

МОСКВАhАА Мэдээ эзэ

Бакугай 26 комиссарай дурасхаалда

БАКУ, сентябриин 20. (ТАСС-ай корр.). Бакугай 26 комиссарай алуулhан ойтой дашарамдуулан, тэдэнэй хүүр дээрэ совет Азербайджанай ниислэлэй хэдэн зуун ажалшад ерээ. Баатарнуудай алдар солын мүнхэ зулын дэргэдэ городой ниюернүүдэй жагсаал болоо. Бакугай пролетариадай алдарта хүбүүдэй шуhаар нэбтэрhэн газарай шороёе комсомолшууд тэдэнэй хүүр дээрэ адхаа. Энэ шороёе тэдэнэр 207 километртэ байдаг Красноводскhоо асарhан байна. Бакугай коммунын 26 баатар 1918 ондо тэндэ зэрлиг муухайгаар буудуулан алагдаhан байгаа бшуу.

Баярай ёhололдо Азербайджанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. Ю. Ахундов байлсаа.

Советскэ Союзай ба Турциин хоорондохи хэлсээн

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ба Турциин Республикын премьер-министр Сулейман Демирелиин хоорондо Кремль соо сентябриин 20-до хэлсээн болоо.

Советскэ Союзай болон Турциин Республикын хоорондохи харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн хэлсээнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

(ТАСС).

Коммунист тухай хөөрөөн

ЁҺОТОЙЛ ХҮН

АЖАЛААР бэеэ шэмэглэһэн хүн хэзээдэшье зон нүхэдэйнгөө, айл аймагайнгаа дунда хүндэтэй байдаг гээшэ. Түнхэнэй аймагай «Маяк» колхозой Сагаан Уһанай фермын һаалишан Радна Дашеевна Санжихаева эгээн тиимэ хүн.

Энэ эхэнэр 1953 онһоо хойшо мал ажал дээрэ хүдэлнэ. Анха түрүүн Раднын фермэ дээрэ һаалишан боложо ерэхэдэнь, фермын заримашуул: «Энэмнай ажалша бэрхэ байһанаа хэр харуулха ааб даа, арбаад хоноод лэ ажалдаа диилдэзэб гээд болишохо аалам» гэлсэһэн гэдэг.

— Анхан түрүүшынхеэ фермэдэ ерээд, танихагүй хүнүүдтэ ингэжэ хэлүүлхэдэ муушаг байгаа. Теэд ялгатайб? Һоёргоо бусаха гү, али... үгы даа, тиигэжэ болохогүй. Шангаар бэеэ барижа, шандааһаяа шангадхажа, ажалдаа хам ороо бэлэйб,—гэжэ Радна Дашеевна ажал хүдэлмэриингөө түрүүшын үдэрнүүд тухай хөөрэнэ.

Һайн юумэ татасатай гэгшэ һэмнай. Дүй дуршэлгүйшье һаа, нүхэр Санжихаева үнинэй бэрхэ малшадай ажалые һонирхон харадаг, тэдэнһээ һургаал абадаг байбаб.

Саг ошохо тума Радна Дашеевна ажал хүдэлмэридөө дуршэжэ, һу һааха уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэн, малшадай магтаалда хүртэдэг болоо һэн. Урэанда һу һааха түсэбөө хоёр һараар уридшалан дүүргэһэн, нёдондо үнеэн бүриһоо 1400 килограмм һу һааха уялга абаад, тэрэнээ 100 гаран килограммаар үлүүлэн дүүргэһэн байгаа. Мүнөө жэлдэ нүхэр Санжихаева бүри һайнаар хүдэлжэ байна. Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо. Энэ жэлэй үнгэрһэн найман һара соо Радна Дашеевна үнеэн бүриһоо 1684 килограмм һу һаагаа. Һаяхан лэ гуша гаража ябаһан һаалишан нүхэр Санжихаева өөрынгөө арга, дуршэл тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Тугаллаха үнеэдые саг соонь, хоёр һара тухай болзор соо шэргээжэ, харууһа, хоолыень һайнаар эмхилхэхэ ёһотой. Үнеэдэй үбэл тугаллаха байгаа һаань—үбһэ, витамин элбэгтэй шэмэтэ тэжээл дуран соонь үгэдэг байнаб. Тиигэхэдэ томо бэетэй һайн тугал түрэдэг.

Нүхэр Санжихаева тугаллаһан үнеэдээ хахад һарын туршада үдэртөө дүрбэ дахин һаадаг заншалтай. Тиихэдээ эхынь уурагтай һу тугалай садатар уулгадаг, хахад һара үнгэрһэн хойно үдэртөө гурба дахин һаажа эхилдэг юм. Энээнэй ашаар үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай намжаа саг гаташье даажа байһан үнеэн бүриһоо һу схээр һаадаг.

Радна Дашеевна һу схээр һааха гадна, мүн иитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, фермын малшадай дунда ойлгуулажа хүдэлмэри ябуулдагаараа магтуулдаг. Тиимэшье байнгүй ялахаб. Энэ нүхэрнай Коммунис партийн гэшүүн ха юм.

— Би КПСС-эй гэшүүн болоходоо бусадта үльгэр жэшээ харуулха, ажалша бэрхэ болохо, сэбэр сэхэ арюун сэдьхэлтэй байха ёһотойб гэжэ һайса мэдээ һэнби. Тиимэ дээрэһээ ажал хүдэлмэридоо һайса ханданаб, политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлнэб, үхибүүдээ һайса һургаха гэжэ оролдоноб,—гэжэ Радна Дашеевна өөрөө хөөрэнэ.

Далахайн, Гужарай колхозниг үүд һаалишан Радные магтахын ехээр магтадаг, ёһотойл хүн гэжэ тоолодог. Энэ нүхэр артелийн ажал хүдэлмэридэ элдэб дутуу дунданууд ые ажаглабал, колхозой правленидэ гү, али партийна комитедтэ дуулгажа байдаг, тэдэнние зайсуулхын тула хэмжээ абалсадаг байна. Үбһэ хуряалгын үедэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, мүн фермын һаалишад ниитын адуу малда тажээл бэлэдхэлсэдэггүй байгаа. Энээн тушаа анха түрүүлэн Радна Дашеевна үгэ зугаа гаргаа һэн. Коммунист Раднын энэ ажаглалтые хараадаа абажа, колхозой партийна комитет һу һаалиин фермэнүүдэй малшадые, мүн олон үхибүүдтэйбди гээд, гэртээ һуудаг эхэнэрнүүдые шадал зэргэрнь үбһэ сабшалгада, сомолгодо гаргаһан байха юм. Радна Дашеевна өөрөө энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр ябалсаа. Һамгадай түсхай звено бии болгоһон байна.

— Фермын һаалишад үнеэдээ үдэртөө гурба дахин һаагаад, үшөө үбһэндэ ябалсажа гараа, тиихэдэ колхозой бэшэшье һамгад бэрхээр энэ хүдэлмэридэ ажаллаа, — гэжэ артелийн правленийн түрүүлэгшэ Сергей Лопсонович Полхонов манда хэлээ һэн.

Малаа хотондо байлгажа адуулха саг дүтэлжэ байна. Фермын хото хорой заһабарилга, сэбэрлэлгэ түлөг дундаа ябана. Энэ ажалда Радна Дашеевна һаалишадаа дахуулан хамһалсана, үнеэ һаанабди гээд гэртээ һуунагүй.

Энэ коммунист партийн нангин хуулиие—Уставые нарин нягтаар сахиха гэжэ оролдодог. Партийна организацийн суглаан бүхэндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, зүбшөөн хэлсэһэн асуудалнуудаа өөрынгөө һанамжа, дурадхалые хэлэдэг, ажалай дутуу дунданууд ые элирүүлдэг, хойрог, ажал хүдэлмэри мууса хэлэг хүнүүдые шангаар шүүмжэлдэг байна. Раднын суглаан дээрэ үгэ хэлэхээ бодоходо, хүн зон абяа шэмээгүй болодог. Нэгэтэ колхозой главна зоотехник нүхэр Хартохоев фермын һаалишадай ажалда багаар туһалдаг байһандаа Радна Дашеевнада һайса шүүмжэлүүлһэн байха. Мүнөө тэрэ мэргэжэлтэй энэ дутуугаа заһаа, фермэ, түүртэнүүдээр оло дахин ябадаг болоо, малшадай ажал хүдэлмэридэ туһалалсажа, тэдэнэй дүй дуршэлые согсолдог, түрүү дүй дуршэл тухай хөөрэдэг болоһон байна.

Радна Дашеевна Санжихаева үнгэрэгшэ жэлдэ эхин политһургуулида һуралсажа гараа. Мүнөө Октябриин 16-һаа хойшо, Коммунис партийн түүхэ шудалжа эхилхэнь.

— Радна Дашеевна политкружогой хэшээлдэ эдэбхитэйгээр ябалсадаг, һуралсалай темэнүүдые бэрхээр шудалдаг коммунист гээшэ,—гэжэ колхозой парткомой секретарь Дмитрий Балданович Шенхоров нүхэр Санжихаева тухай магтан хэлээ һэн.

Нүхэр Санжихаева иимэ эдэбхитэй бэрхэ коммунист байһан тула, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой гэшүүнээр һунгаглаһан байна. Энэ нүхэр—Тоорлы сомонай Советэй депутат юм. Партийн райкомой гэшүүн, арадай депутат болоһондоо Радна Дашеевна агууехэ Ленин багшын тогтооһон партийн үнэн сэхэ тэмсэлшэб гэжэ ойлгоһон байна. Үшар тиимэһээ энэ нүхэр фермын ажал хүдэлмэрние, партийна эхин организацийн даалгабариешье нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, урагшань татан ябуулха гэжэ хамаг хүсэсэ гарган оролдодог. Тиимэл туладаа Далахайн энэ һаалишан артелийн ажалай түрүү зэргэтэ ябалсажа, олондо үльгэр жэшээ харуулна.

Б. ШИРЕТОРОВ.

ЛАТВИИН НЕФТЬ. **Латвийн ССР-эй баруун урдахи райондо нефтийн баян нөөсэ олдоо. Латвийн Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Геологийн управлениин экспедици энэ нөөсые хэдэн жэлэй саана олоһон юм.**

Латвийн нефть хадаа Советскэ Союзда абтадаг бүхы нефтьнүүд соohоо наhаараа эгээл үнинэй гэжэ мэргэжэлтэд тоолоно. Тиигээд энэ нефтеэр химигүүд һонирхоно. Ригын политехническэ институтдай химийн факультет энэ нефтийие шэнжэлхын тулд ехэ оролдолго гаргажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефть гарган абалга.

ТАСС-ай фото.

ХЭЛЭҺЭН ҮГЭДӨӨ ХҮРЭНЭ

Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа али зэргээр дүүргэжэ байһан тухайгаа Ахын аймагай ажалшад согсолон хаража үзэнэ. Һаяхан Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад түрүүшын амжалта туйлаба. Тэдэнэр гурэндэ һу худалдаха гурбан кварталайнгаа түсэб 101,2 процент, нооһо худалдалгаяа 100 процент дүүргэбэ.

Кировэйхидһээ дутуугүй ажаллаха гэжэ бусад артельнуудэй малшад оролдоно. Һаяхан Лениной нэрэмжэтэ колхозой коммунистнарай хамтын суглаан боложо, түүхэтэ жэлэй социалис уялгануудые байгша оной ноябриин 1 хүрэтэр дүүргэхэбди гэлсээ. Партийн гэшүүн, һаалишан Дулма Лопсоновна Мандагаева эгээн түрүүн үгэ абажа, өөрынгөө хубита социалис уялгые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна үдэр болотор дүүргэхэ аргатайб гэжэ мэдүүлээ. Тэрэнэй үгые коммунистнар Д. С. Патархеева болон бусад дэмжээ. Энэ колхозой малшадай уялгаяа бэелүүлхэ байһаниинь ... Юуб гэхэдэ, энэмнэй ... гээ уялгануудые дүүр... дүүргэхэшье болоһон ... олон. Тэлэнэй тоодо Б. Г. ... ева, С. П. Налханова, С. ... санова ба бусад олон нүхэр ... соно.

Нүгөөлэ «Улаан Аха» ... зойхид жэлэйнгээ социалис ... гануудые баһал ноябриин ... лотор дүүргэхэ гэжэ ... Энээн тухай тус артелийн ... лениин гэшүүн Егор Аюш... Хантагаев мэдүүлнэ. Мих... далдаха уялгаяашье болг... урид дүүргэхэ аргатэй. Эна... дэ колхозой гурэндэ худ... үхэр бүхэн дунда зэргээр ... 260 килограмм татаа. Энэ... ганайхиһаа дээгүүр болоно.

Аймагай артельнүүд эн... лэй туршада горитой б... хээ. Алишье колхозло ошо... шэнэ һаруул гэрнүүдэй. ... пекарни гэхэ мэтын олоор ... һые харахат. «Улаан Аха»... хозло соёлой байшан ... мүндэлөө.

В. ГАЛСАН...

ХҮГЖЭН ҺАЛБАРҺАН ХҮДӨӨ НЮТАГ...

Октябриин революци болоһоор 50 жэл хүсэхээ байна. Революциин ашаар, Коммунис партиинмай ударидалгаар манай эрэн дотор гайхамшагта амжалта туйлагдана. Урдань ямар һэм, мүнөө ямар болооб! Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүд соо хүдэлмэришэн, таряашан зоной түүхэтэ илалта тухай онсолон тэмдэглэгдэнэ. Хүдөө нютагуудта эмхидхэгдэһэн хамтарал хадаа таряашадай социализмда орохо харгы зам заагаа ха юм.

Революциин урда тээ манай Буряад орондо дала гаран минган үмсын ажалтан теологдодог байгаа. Тэрэ үеын таряашад газар таряалангаа элдүүрилхэдээ машина зэмсэг үгы, ядахадаа мори унаагүй айлнууд олон һэн. Таряашан зоной хэлэг бүхы хүдэлмэри гараар бүтээгдэдэг байгаа. Тиимэ зоной ажаһуудалшье бирагүй муу, үгытэй ялуушуул баяшуулай барлаг боложо ябаһан, эрдэм номдо һураха аргагүй байгаа.

Буряадаймнай дайдада 1923 онһоо захалаад хамтын ажал байгуулагдажа эхилһэн байна. Туруушын колхозууд багахан байгаа. Дунда зэргээр нэгэ колхоздо 13 айл үрхэтэн хамтарһан, 46 га таряалантай, 12 моритой, 24 эбэртэ бодо мал, 71 хони ямаа, 14 гахайтай байһан. Теэд энэ шатада колхознигууд урдань таряашадай абажа ябадаг юрын лэ зэмсэгээр газараа элдүүрилдэг һэн. Тиигээшье һаа, таряашадай хамгарал гансал һайн талаяа харуулаа. Хамтын ажалай эмхидхэгдэхэдэ социалис мүрысөөн дэлгэрһэн, ажал хүдэлмэриин бүтээсэ дээшэлһэн байна.

Тэрэнһээ хойшохи жэлнүүдтэ түрүүшын жэжэ артельнүүд томодхогдожо, коллективизаци дуршэдэхи онуудта гол түлөб дүүргэдэһэн байна. Һүүлшын үе болотор зарим ажахынууд томодхогдожо, экономикынгоо талаар бэхижээ. Мүнөө үедэ дунда жэшээгээр нэгэ колхоздо 369 айл үрхэтэй, тэрэ тоодо 590 ажалшад тоологдоно, 5 мянган гектар таряалан эдлэнэ, 382 мори, 2 мянга гаран эбэртэ мал, 9 мянганһаа үлүү хони, ямаа, 610 гахай ниитэдээ барижа байнхай. Мүнөөнэй колхозуудые урдынхитай сасуулхада, хүн зонойнь тоо 28 дахин олошороо, таряалангынь 109 дахин үргэдхэгдөө. Ниитын малай тоо толгой оло дахин олон болоо.

Мүнөө колхозууд ямар техникэтэй болооб? 1926 ондо ганса трактортай колхозуд байдаг һаа, мүнөө колхоз бүхэндэ дунда зэргээр 65 трактор, 21 комбайн, 17 автомашина болон бусад зэр зэмсэгүүд тоологдоно. Хүдөө ажахынехэнхи хүдэлмэри оньһон аргаар, электрын хүсөөр хэгдэдэг болоохой. Гансахан 1965 ондо республикымнай хүдөө ажахын үйлэдбэридэ 12 миллион 335 мянган киловатт-час электроэнерги хэрэглэгдээ.

Оньһон аргаар хамаг ажалаа бүтээдэг мүнөөнэй томохон колхозуудта мэргэжэл шадабаритай кадрнууд хүдэлнэ. Тухайлан гарга хада, республикадамнай 4 мянган тракторист-машинистнэр, 1.300 шофернууд ажалладаг. Урдань хүдөө нютагуудта техникээр ажаллаха мэргэжэлтэд байдаггүй байһанаа, мүнөө колхозуудта тракторист, шофернууд захаһаа абан олошороо ха юм. Колхозуудай үйлэдбэри научна аргаар эмхидхэгдэнэ. Дээдэ эрдэмтэй, түсхай дунда һүргуулитай хүнүүд бүхы колхозуудтамнай мянганһаа холо үлүүтэй болоо. Хүртэсынь талаар бодоо һаа, зуун колхозник бүхэндэ гурбан мэргэжэлтэ хүртэнэ. Таряан ажахы болон мал ажалай хүгжэхэ тума дуршэлтэй мэргэжэлтэд улам олошороо. Агрохими, гидромелиораци, электротехникэ шудалһан һайн һайн мэргэжэлтэд артель бүхэндэ ажалладаг, мүн экономистнууд олошороо.

1927 оной байдалтай сасуулхада, таряашадай хүдэлмэри һурагтүй хүнгэрөө гэшэ. Энээнние иимэ баримтануув гэршэлнэ. Урдань нэгэ гектар таряалан эдлүүрилжэ, ургаса абалгала 231 час саг гаргашалагдадаг байбал, мүнөө 26 частаа оронхой. Сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри гурба дахин хүнгэрөө. Энээнтэй хамта, Совет засагай үедэ хүдөөгэй таряашад, малшад эрдэм бэлигтэй, эдэбхи үүсхэлтэй болоһон байна. Ажалшад коммунис ёһо заншалта һургагдана. Хүдөөгэй ажалшан зон өөрынгөө ажал хэрэгэй ёһотойл бэрхэ мастернууд болоо гэхэлэ алдуу гарахагүй.

Коммунизмын һаруул һайхан замда орожо ябаһан совет таряашад материальна талаараа горитой урмашуулагдана гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй (1965 он), партийн XXIII съездын шиидхэбэринүүд соо ажалшадые урмашуулха гухай асуудал хэлсэгдэжэ, арад зонло һайшаагдаһан байгаа. Энэ хадаа колхозуудай экономикын хүгжэлтэдэ аша туһатай байхаһаа гадна, тэдэнэй ажалайнь түлөөһэ ехэ болгоно. 1965 ондо республикымнай колхознигуудта үгтэһэн түлөөһэн 13 процентээр дээшэлһэн байгаа.

Колхознигууд материальна талаараа һайнаар урмашуулагдадаг болохолоо хэхэ ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэхые, шанартай продукци абахые оролдодог. Урэанда республикымнай 12 колхоздо нэгэ ажалшан жэл соо дунда зэргээр 1479 түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байгаа. Нэгэ хүнэй ажалай үдэртэ 2 түхэриг хүрэтэр мүнгэн түлөөһэн үгтөө. Тиихэдэ 36 колхозло ажалшан бүхэниинь 2240 түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, нэгэ колхознигой ажалай үдэртэ үгтэһэн мүнгэнэйнь түлөөһэн 3 түхэригһөө үлүү гараһан. Эдэ жэшээнүүд юу харуулнаб гэбэл, колхознигууд һайн түлөөһэ абаха бүреэ ажалайнгаа бүтэсые ехэдхэнэ, продукциингаа хэмжээе горитой дээшэлүүлһэн байха юм.

Үшөө нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Республикадамнай мүнгэн түлөөһэндэ ороһон зарим колхозуud ажалай нэмэлтэ түлбэри хэрэглэнгүйгөөр продукци үйлэдбэриллэг байгаа. Тиимэ 15 ... до ажалшан бүхэнлэ хэдэ... нэй продукци абтааб гэбэл, ... зэргээр 1855 түхэригэй ... һон байна. Тиихэдэ 42 ко... ажалай нэмэлтэ түлөөһэ ... һэниинь колхозник бүхэнд... түхэригэй продукци үйлэ... лэгдөө. Энээнһээ харахала... лай нэмэлтэ түлөөһэ хэрэг... ажахынуud продукци абалт... лээд ехэдхэһэн байгаа. ... урэанда республика хо... олохон колхозуud ажалай нэ... түлөөһэ хэрэглээгүй һэн. ... ажахынуудай экономикын ... жэлтэлэ һаалта ушаруулаа ... дэхээр.

Ниитын ажахы хүгжөөхэ ... рэгтэ колхознигуудые матер... на талаарнь урмашуулха ... КПСС-эй ЦК, СССР-эй Ми... нүүдэй Совет тогтоол абаһан ... гаа. Энэ хадаа колхознигу... ажахыда олзо доход ехээр ... даг болохо хэрэгтэнь аргагүй ... һатай.

Октябриин революциин 50 ... лэй ойдо зорюулагдаһан КПС... ЦК-гай Тезисүүдые уншажа, ... гүнзэгы удхатайнь танил... байхадаа, мүнөө үеын колхо... дай ямар ехэ хүгжэлтэ ту... байһаниие һайшаахаар ба... Мүнөөмнай ажахы бүхэн алд... һайндэрөө ажалай бэлэгээр ... хын тулада мүрысөө үүсг... Совет засагай үедэ жаргалаа ... һон таряашад баяртай, ... байхашье ёһотой.

Ф. УШНАКО...
СССР-эй Науканууд...
Академийн Сибирьтэй...
отделениин Буряадай...
филиалай научн...
хүдэлмэриилэгчэ...

ДАХЯАД НОГООРХОЛ

Манай республика дотор жэл бүхэндэ ехэ хэмжээнэй модон бэлэдхэгдэнэ. Тиимэһээ отолгодоһон газарта модо шэнээр үргуулха гээшэ ехэ удха шанартай. Энэ ажалые ой модоной ажахынуудай хүдэлмэриилэгшэд дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, Элхиин ой модоной ажахын хүдэлмэриилэгшэд һүүлэй хэдэн жэлэй туршада 30 мянган гектарта нарһанай үрэнэ тарин үргуулаа. Ганса энэ жэлэй хабар 50 гектарта нарһан таригдаба.

Терентий Федорович Жерлов, Сафан Тимофеевич Трофимов мүн ажахын ондоошье модо харуулаһалагшад даажа абаһан ажалдаа харюусалгатайгаар хандана. Тэдэнэр шэнээр таригдаһан модые һайнаар, зүбөөр харууһална.

Г. МИХАЙЛОВ.

Загарайн аймаг.

«Теплоприбор» заводой коллектив 8 һарынгаа түсэбые амжалтатай дүүргээ. Заводто түрүүшүүл олон. Тэдэнэй нэгэн, слесарь-хабсаргагша Раиса Андреева ажал хэрэгээрээ завод соогоо суурхана. Зураг дээрэ: заводой түрүү хүдэлмэришэн, слесарь-хабсаргагша Раиса Андреева.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

«Индустриализаци хадаа экономическа талаараа бэз даанхай байдалаа бэхижүүлхэ, арадайнтаа ажахын бүхы һалбаринуудые техническэ талаарнь шэнэдхэн хубилгаха, хүдөө ажахыгаа шэнэ социалис үндэһэ һуурида оруулха тон шухала материальна бааза манай орондо байгуулжа үгөө».

(«Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэл» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүдһээ).

СССР-эй хүндэ промышленностиин үйлэдбэрилдэг металл, электрын эшэ хүсэн, машина, станогууд, малтан абадаг нүүрһэн, нефть, газ болон бусад бүхы эд бараан ямар нэгэ түсхай зорилгодо шэглүүлэгдэһэн хэрэгсэлнүүд бэшэ юм. Эдэ бүхы эд хэрэгсэлнүүд хадаа эгээл гол шухала юумые бэелүүлгэдэ—совет хүнүүдые гэр байра, эдеэ хоол, хубсаһа хунар, культурна ажаһуудалай хэрэгсэлээр хангалгада хэрэгтэй.

Социалис индустриализацийн түрүүшын жэлнүүдэй үедэ совет хүнүүд эрхим һайн хүндэ индустритай болохын тула ажаһуудалайнгаа олохон хангалтаһаа һайн дураараа арсаһан байгаа. Гэбэшье гушаад онуудай эсэс багта манай Коммунис парти үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүд ба арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараануудые үйлэдбэрилгын хоорондохи алгасаае бэе бэедэнь дүтэлүүлхэ тухай асуудал табижа эхилһэн гээшэ. Теэд Совет орондомнай айхабтар ехэ гарза хохидол ушаруулһан дайн тэрэ зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн һаад ушаруулһан байна.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараан ба үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгын хүгжэлтые хоорондонь дүтэлүүлхэ гээшэ совет арадай ажахын мүнөө үеын структурыа орёо илгаагай нэгэн гээшэ. Манай социалис гурэн хүн зоной байдал һуудалай ба культурна эрилтэ сэхэ хангадаг промышленностиин һалбаринуудые түргөөр хүгжөөхэ зорилго табинхай.

1913 онойхитой жэшэбэл, Совет засагай жэлнүүдэй үедэ үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ аяар 23 дахин шахуу ургаһан байна. Капитализмһаа ур залгамжалан хүртэһэн хүнгэн, эдеэ хоолой индустриин предприятинууд үндэһөөрөө шэнэдхэн хубилгагдаа.

1918 ондо гурэнэй мэлэлдэ абтаһан оёдолой, гуталай, кондитерска фабрикануудай байдал эгээл тиимэ гээшэ. Гэбэшье үргэн хэрэглэлэй бүхы эд бараанай ехэнхи хуби Совет засагай үедэ баригдаһан предприятинуудта үйлэдбэрилэгдэнэ. Хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин хэдэн мянган предприяти ашаглалгала үгтэнхэй. Тэдэ предприятинуудта мүнөө сагай үндэр бүтээсэтэ техникэ, түрүү технологи, эрхим һайн түүхэй эд хэрэглэгдэнэ. СССР-эй хүнгэн ба эдеэ хоолой индустриин үргэн ехэ хүгжэлтые иимэ тоо баримтануud элеэр харуулха байна: 1913 ондо Россин пумаажан бүд нэхэлэг бүхы фабрикануудай СССР-эй дотоодын худалдаа наймаанай дэлгүүрэй эрилтэ һалал ехэ гээшэ. Хото, хүдөөгэй универсальна, нэгэ түрэлэй эд бараа худалдадаг олон тоото магазинууд ажалшадта үдэр бүри хэдэн зуу миллион түхэригэй үргэн хэрэглэлэй эд бараа наймаална. Хүн зоной эд бараа худалдан абаха арга боломжэ улам дээшэлнэ, эрилтэнь ургана. Үшар нимэһээ эд бараа улам ехээр, олоор гаргаха болоноби. Тиимэ дээрэһээ худалдаа наймаанай ба ажаһуудалай эрилтэ хангаха талаар СССР-эй Верховно Советэй Союзай Советэй саг үргэлжын комиссиин дурадхалаар СССР-эй Министрүүдэй Советэй Президиум худалдаа наймаанда эд бараа нэмэжэ гаргаха, эд бараанай шанар, илангаяа бүдүүлэй, гуталай, культурно-ажаһуудалай ба гэр доторой хэрэгсэлнүүдэй шанар һайжаруулха түшаа шухала хэмжээнүүдые нэмэжэ абахыень үргэн хэрэглэлэй эд бараа гаргадаг промышленна министерствэнүүдые уялгалһан байна.

Табан жэлнүүдэй үедэ ороноймнай эдеэ хоолой промышленность баһа хүгжөөгдэжэл байһан. 1913 ондо 1.363 мянган тонно элһэн саахар үйлэдбэрилэгдэһэн һаа, 1966 ондо 9.740 мянган тонно хүрэтэр дээшэлэнхэй; малай тоһон—129 мянган тоннаһоо 1966 ондо 1.042 мянган тонно хүрэтэр дээшэлээ. Эдеэ хоолой талаар хүн зоноймнай эрилтэ улам ургана, шанар, амта һайнтай зүйл нэн түрүүн мяха, һүөөр хэгдэһэн зүйлнүүд ехээр хэрэглэгдэдэг болонхой. Арад зоной улам ургажал байдаг эрилтые хангаха ёһотой мяха-һүнэй промышленностиин үйлэдбэриинтехническэ баазые хүгжөөхэ хэрэгтэ Коммунис парти ба СССР-эй Правительствын түйлай ехэ анхарал оролдолго хандуулжа байһые эдэ бүхы баримтануud гэршэлэн харуулна.

* *

Амгалан тайбан байдалай үедэ капиталис гүрэнүүдтэй СССР-эй экономическа мүрысөөндэ арадай ажахые түргөөр хүгжөөлгэ шидхэхы үүргэ дүүргэнэ гээшэ. Манай орондо туйлагдаһан шуудтойл бэрхэ мастернууд болоо гэхэлэ алдуу гарахагүй.

Коммунизмын һаруул һайхан замда орожо ябаһан совет таряашад материальна талаараа горитой урмашуулагдана гээшэ. КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй (1965 он), партийн XXIII съездын шиидхэбэринүүд соо ажалшадые урмашуулха гухай асуудал хэлсэгдэжэ, арад зонло һайшаагдаһан байгаа. Энэ хадаа колхозуудай экономикын хүгжэлтэдэ аша туһатай байхаһаа гадна, тэдэнэй ажалайнь түлөөһэ ехэ болгоно. 1965 ондо республикымнай колхознигуудта үгтэһэн түлөөһэн 13 процентээр дээшэлһэн байгаа.

Колхознигууд материальна талаараа һайнаар урмашуулагдадаг болохолоо хэхэ ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэхые, шанартай продукци абахые оролдодог. Урэанда республикымнай 12 колхоздо нэгэ ажалшан жэл соо дунда зэргээр 1479 түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн байгаа. Нэгэ хүнэй ажалай үдэртэ 2 түхэриг хүрэтэр мүнгэн түлөөһэн үгтөө. Тиихэдэ 36 колхозло ажалшан бүхэниинь 2240 түхэригэй продукци үйлэдбэрилжэ, нэгэ колхознигой ажалай үдэртэ үгтэһэн мүнгэнэйнь түлөөһэн 3 түхэригһөө үлүү гараһан. Эдэ жэшээнүүд юу харуулнаб гэбэл, колхознигууд һайн түлөөһэ абаха бүреэ ажалайнгаа бүтэсые ехэдхэнэ, продукциингаа хэмжээе горитой дээшэлүүлһэн байха юм.

Үшөө нэгэ иимэ жэшээ харуулая. Республикадамнай мүнгэн түлөөһэндэ ороһон зарим колхозуud ажалай нэмэлтэ түлбэри хэрэглэнгүйгөөр продукци үйлэдбэриллэг байгаа. Тиимэ 15 ... до ажалшан бүхэнлэ хэдэ... нэй продукци абтааб гэбэл, ... зэргээр 1855 түхэригэй ... һон байна. Тиихэдэ 42 ко... ажалай нэмэлтэ түлөөһэ ... һэниинь колхозник бүхэнд... түхэригэй продукци үйлэ... лэгдөө. Энээнһээ харахала... лай нэмэлтэ түлөөһэ хэрэг... ажахынуud продукци абалт... лээд ехэдхэһэн байгаа. ... урэанда республика хо... олохон колхозуud ажалай нэ... түлөөһэ хэрэглээгүй һэн. ... ажахынуудай экономикын ... жэлтэлэ һаалта ушаруулаа ... дэхээр.

Ниитын ажахы хүгжөөхэ ... рэгтэ колхознигуудые матер... на талаарнь урмашуулха ... КПСС-эй ЦК, СССР-эй Ми... нүүдэй Совет тогтоол абаһан ... гаа. Энэ хадаа колхознигу... ажахыда олзо доход ехээр ... даг болохо хэрэгтэнь аргагүй ... һатай.

Октябриин революциин 50 ... лэй ойдо зорюулагдаһан КПС... ЦК-гай Тезисүүдые уншажа, ... гүнзэгы удхатайнь танил... байхадаа, мүнөө үеын колхо... дай ямар ехэ хүгжэлтэ ту... байһаниие һайшаахаар ба... Мүнөөмнай ажахы бүхэн алд... һайндэрөө ажалай бэлэгээр ... хын тулада мүрысөө үүсг... Совет засагай үедэ жаргалаа ... һон таряашад баяртай, ... байхашье ёһотой.

Ф. УШНАКО...
СССР-эй Науканууд...
Академийн Сибирьтэй...
отделениин Буряадай...
филиалай научн...
хүдэлмэриилэгчэ...

УҺАЛУУРИИН ХААЛТА

Бодонгуудай совхоз Шанага гол дээрэ ехэ хаалта барижа байна. Урдань энэ голой уһаар гансахан сабшалан уһалдаг байһан юм. Хаалта барилгын дүүргэгдэһэнэй һүүлээр таряанай газар уһалагдадаг болохо.

Хэрбээ урдань 300 гектар сабшалан уһалагдадаг байһан һаа, мүнөө 1000 га сабшалан, таряалан дээрэ уһан гаргагдадаг болохо байна. Тус хаалтын барилга гараха һарын тэн багаар дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Г. ГРОМОВ.

Бэшүүр.

Буряадаймнай ннислэл хото Улаан-Удэ үдэрһөө үдэртэ урган шарна. Шэнэ шэнэ гудамжанууд үндэр гэрнүүд ербылдэн ошо, городой түхэл шарайе бүрэ болгоно. Жэшээлхэдэ, Мунай нэрэмжэтэ гудамжа танигдаг бэшэ болонхой. Зураг дээрэ Ербановай нэрэмжэтэ үйлсэдэ ошо байһан шэнэ барилга.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Комсомолец Дмитрий Прилипко Баунтын аймагай Багдаринай нгуудай экспедицийн эрхим жолоошодой нэгэн юм. Энэ хүмнай ү харюусалгатай рейсүүдэ ябадаг. Холын хаданууда бэдэрэлгэ н байһан геологуудта элдэб түхеэрэлгэ, эдеэ хоол зөөдэг. Зураг ө түрүү жолоошон Дмитрий Прилипко.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

ХУДАЛДА ХАРЮУ

ХҮДӨӨГЭЙ ҺУРАГШАД АВТОБУСООР ТҮЛӨӨҺЭГҮЙ ЯБАХА

Хүдөөгэй һургуулинуудэй һурагшадые һургуулидаа ошохо, бусаха замдань түлөөһэгүйгөөр автобусто һуулгажа болодог юм гү? Хэрбээ тикмэ һаань тайлбарилжа үгыт.

Иимэ асуудалнууд олон ородог байна. Эдэ асуудалнуудта Буряадай автомобильна транспортын управлениин пассажирнуудые зөөлгын таһагай инженер М.Матхеевэй тайлбарилһан харюуе толилнобди.

АССР-эй Автотранспортын ба харгын министерствын оной сентябриин 14-нэй № ширалтаар баталагдаһан гурим баримталан, дээрэ дурсагдасуудалнуудта харюу болгон ардахада иимэ байна:

Өөр нютагуудта ажаһуудаг һуурай, тэрэ тоодо интернат һургуулидай шабинар, һуралсалай жэлтын үе соо һургуулидаа ошохо мүн бусахадаа тэрэ нютаг соо ябадаг автобусуудто (город, посёлок, город шадар гү, али городууд хоорондо ябадаг автобусуудто) түлөөһэгүйгөөр һуужа ябахэтэй.

Өөрэ ажаһуудаг, ямар һургуулиин хүүхэд, автобусой зогсодог али гаралаа хүрэтэрэ түлөөһэгүйгөөр ябахыень тодорхойгоор бэшэһэн һурагшадта үгтэхэ ёһотой. Харин биледые автомобильна ажаһуудай һургуулинуудай зуураг шадагшадай саг үргэлжэ ажаһуудай газарые лаблажа мэдэһэнэй ёһо олгохо байна.

Өөрөө биледтэй һурагшад билет хүлээгээ заагдаһан маршрудаар һурагшадай хэшээлтэй үедэ, мүн намарай, өвөлэй каникул соогууршье, ерэхэдэ, һайндэрэйшье үдэрнүүдэй, ерэлсалгүйшье сагта дайралдаһан автобусто түлөөһэгүйгөөр һуужа ябахэтэй.

Өөрөө һурагшын байдаг газарһаа гаралаа хүрэтэрнь сэхэ автобусууд ябадаггүй һаань, билет дээрэ заагдаһан маршрудай ёһоор нэгэ мүнөө автобусто һуугаад зарагдалгүйшье ябахадань болоно.

Мүн худөөгэй тосхондо ажаһуудаг хүүхэдэй (хүдэлмэришэнэй поселогой) һургуулида ошожо һуралсадаг үхибүүдтэ, хэрбээ тэдэнэй байдаг газарһаань город хүрэтэр автобусой ябадаггүй байбаль, тэдэнэртэ али нэгэн аргаар городой автобусой ябадаг газар хүрэжэ ерээд тэнэһээ город (поселок) соогуур һургуулидаа хүрэтэр автобусоор түлөөһэгүй ябаха билет үгтэхэ.

Юрэнхы эрдэмэй эхин, гүйсэд бэшэ дунда, дунда болон найман жэлэй, мүн үйлэдбэриин һуралсалтай юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулинуудай (городто, хүдэлмэришэлэй посёлогто ажаһуудаг) һурагшад һургуулидаа ошохо, бусаха замдаа город шадарай, городууд хоорондын автобусоор ябаха хүнгэлэлтэтэй билет—һарын 1 түхэриг 50 мүнгэ түлэжэ абаха зэргэтэй юм.

Автобусто түлөөһэгүйгөөр һуужа ябаха билет город болон хүдэлмэришэдэй тосхондо ажаһуудаг һурагшадта, мүн үдэшын һургуулида һуралсагшадта үгтэхэ ёһогүй.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй 1965 оной сентябриин 21-нэй № 398 тогтоолой ёһоор, республикын Хүдөө ажахын министерство, Эдеэ хоолой продуктнуудые үйлэдбэрилдэг промышленностиин министерство, «Сельхозтехника» нэгэдэл, Буркоопсоюзай правлени болон бусад министерство, зургаануудоөһэдынгөө мэдэлэй хүдөө нютагуудтахи предприяти, совхоз болон бусад эмхинүүд, хэрбээ һуурижаһан газар нютагтань ниитын хэрэглэлэй транспортын ябадаггүй байбаль, өөһэдынгөө машинаар һурагшадые һургуулидаа ошохо, бусахадань түлөөһэгүйгөөр зөөжэ байхаар үйлэлагданхай.

ТЭМСЭЛШЭ

„Багша болохоб...“

Арсений Федорович Филиппов хара багаһаа ехэ һүбэлгэн, һонюуша байһан. Балшар бага ябахадаа, түрэлхидһөө гээгдэһэн, тиимэһээ хара ажал гээшые яһала һайса мэдэхэ болоһон юм. Мэдэнгүй яахаб даа. Юуб гэхэдэ, тэрэниие хүбүүшэлжэ абаһан Далбай абгань үе наһан соогоо нютагайнгаа хүүдинсэдэ хүлһөөр хүдэлдэг байгаа бшуу. Бишыхан Арсений үдэр бүхэндэ тэндэнь ерэхэ, хяһа дээрэхи галыень улаабхилуулан носоохо, шадахысаа хөөргэ дараха. Хожомынь, «булшантайхан» болоод ябахадаа, абгынгаа орондо моришье тахалдаг, һүхэшье эшэлдэг болоо бэлэй.

Үдэр сагай ошохо тума ажабайдал хубилжа, баяшуул үгытэйшүүл хоёрой хоорондохи забһарые илгаруулжа захалба. Гэбэшье шалтагааень хүсэд ойлгохо үшөө шадалгүй ябагдаа.

Ухаан мэдэрэлэйнь хүгжэлтэдэ тэрэнэй аха Дардай гэгшэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байна. Багшанарай семинари дүүргэһэн Дардай түрэл нютагаа (Эрхүүгэй областиин Боохоной аймагай Уһайха нютаг) багшалхаа ерэһэн байгаа. Һонюуша һүбэлгэн Арсений тэрэнэй библиотекые онгилхо, һонирхолгой номуудыень һалан һандангүй уншаха. Дүүгэйнгээ иигэжэ эрдэм тээшэ шуналтайгаар тэгүүлхэдэнь Дардай досоогоо баясаха, ойлгоогүй юумыень ойлгуулжа үгэхые, шадахысаа туһалхые оролдодог байгаа.

Гүлмэрхэн жороо наһанайнгаа дабаае гаталхаа ябаһан Арсений хаанашье хада Дардай ахаигаа һажаадаг, заатагүй багша болохые эрмэлзэдэг бэлэй.

Дардай нэгэтэ ажалайнгаа хэрэгээр Бэлшэр нютаг (Уһайха нютагтай зэргэлээд шахуу байдаг) ошоһон байгаа. Буряад угсаатанайнгаа хүбүүд, басагадые шадахыса һургахаб, гэгээрхэ хэрэгтэнь өөрын хубитые оруулхаб гэжэ эрмэлзэһэн Дардай айл бүхэнэйдэ ороһон, үхибүүдээ һургуулида оруулхыень гуйһан байгаа.

Боро хараанаар гэртээ ерэхэдэнь, Арсений үшөө унтаридаа ороогүй, һүлэмхи дэнгэй хажууда ном уншажа һууба.

— Юундэ унтаридаа ороогүйбши? Орой болоо ха юм,—гэжэ ахань һонирхобо.

—Яатараа энэ үгытэй зон зобоно гээшэб? Баяшуулые бута һамна сохихо шадалгүй тулина гү даа? — гэжэ Арсений дуугарба.

Дардай ехээр гайхаба. Юуб гэхэдэ, урдань Арсений иимэ соргоотойгоор дуугардаггүй байгаа.

— Юу уншаабши? — гэжэ Дардай асууба.

— Поэт Некрасовай номые,— гэбэ Арсений.

— Һураха, тэмсэхэшье саг тохёолдохол байха. Тиигэхын тула бидэ булта үсэд нэтэрүүгээр һураха ёһотойбди,— гэжэ тиигэхэдэ Дардай ахань хэлээ бэлэй.

«Би заатагүй багша болохоб. Нютагайнгаа үхибүүдые һургахаб» гэжэ эдир Арсений ухаан сэдьхэлдээ бүхөөр хадуугаа һэн.

Нюуса суглаан

Эрхүүгэй һургуулинуудта һуралсажа байһан бүлэг хүбүүд нэгэтэ нюусаар суглараад, нилээд удаан хөөрэлдэбэ. Ушар юуб гэхэдэ, революционно үзэл бодолтой болоһон залуушуул хүдөө нютагуудта гарахынгаа урда тээ хараа түсэбөө баталха, тус тустаа даабаринуудые абаха гэжэ шиидэһэн байгаа.

Тэрэ нюуса суглаанда Эрхүүгэй багшанарай семинари дүүргэһэн Арсений Федорович Филиппов байлсаба. Үдэшэ бүхэндэ суглараад, тэрэ сагай эрхэ байдал, хүдэлмэришэн ангиин амжалта, түйлалта тухай хөөрэлдэдэгшье һаа, бултааран нютаг нютагаа ошожо, улад зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхые эрмэлзэгшэ һэн ха.

— Нүхэр Филиппов, та ямар нютаг ошохо хүсэлэнтэйбта? Алайр, Эхирэд, Нүхэд ошохо гүт? — гэһэн асуудал табигдаба.

Арсений Федорович даб дээрэ харюусабагүй. Бусад нүхэдынь нютаг нютагтаа ошохоо мэдүүлжэл байбад. Теэд ганса Ороһон гол гурдагдабагүй. Ороһон голоор хэды олон буряад нютагууд оршоно гээшэб. Буряад-Енгүүд, Хаһаа, Үбэсэ, Бэлшэр, Эрхэдэй, Үлеэ... Нютаг бүхэниинь онсо өөрын түүхэтэй, хуби заяатай. Шухалань гэхэдэ, нютаг бүхэндэнь баяшуул, үгытэйшүүл бии ха юм. Энээниинь Арсений Федорович һайса мэдэнэ. Иимэрхүү бодолдо эзэлэгдэһэн хүбүүнэй ухаанда Далбай абгыень заража, доромжолжо байһан баян хабисалдан ороод. тэрэнэй зэрлиг ааша зүрхэ сэдьхэлыень улаан түмэрөөр шатааһандал болохо юм. Зориг ороһон Арсений гэнтэ бодоод:

— Би түрэл нютагаа ошохоб. Нютагайнгаа үхибүүдые һургаха, гэгээрүүлхэ ёһотойб. Гол зорилгомни—тэмсэл, үшөө дахин тэмсэл,— гэжэ мэдүүлбэ.

Нютаг нютагаа ошохынгоо урда залуу тэмсэлшэд гарнуудаа халуунаар барилсаад, холбоо барисаатайгаар ажаллахые хэлсэбэд.

Шуурган өөдэ

Багшын ажал, ойлгууламжын хүдэлмэри, суглааануд, нүхэр ёһоной хөөрэлдөөн.

Үе наһаараа баяд, ноёд болон бөө ламанарай дарлалта доро тулижа ябаһан үгытэй зон Арсений Федоровичтой нүхэр мэтэ хөөрэлдөөшье һаа, баян эзэнэйнгээ урдаһаа эсэргүүсэн бодохоо түрүүшээр айдаг байһан.

Хани нүхэр мэтэ хөөрэлдэхэ, ойлгоогүй юумыень ойлгуулха хэрэгтэй. Иимэрхүү зорилготойгоор Арсений Федорович тэмсэбэ.

Хабарай тарилга ойртожо байгаа. Арсений Федорович һургуулида ошохоо түхеэржэ байба. Һэмээхэнээр шагнахадань, Далбай абгань нютагайнгаа үгытэй нэгэ хүнтэй хөөрэлдэнэ.

— Хабараймнай тарилга дүтэлшоо даа. Теэд үрэнэ хаанаһаа абахабибди. Жэл бүхэндэ дуталдаха, үнөөхил баянһаа баһа гуйраншалха болоо гүбди даа,—гэжэ тэрэ хүн гомдонгёор дуугарба.

— Бү мэдэеышли дөө. Бишье баһа үрэнэгүй байнаб даа,—гэжэ Арсениин абга хэлэбэ.

Эгээл энэ үедэ Арсений Федорович хоорондонь оролсохо гэжэ шиидэбэ. Хөөрэлдэжэ һууһан хоёр үбгэдэй урдаһаа мээхэйгээр хараһанай удаа:

— Баянай тарыан жэл бүхэндэ ургана. Теэд юундэ таанадай, үгытэйшүүлэй, тарыан урганагүй гээшэб? Энээниие ойлгоно гүт, аа? —гэжэ асууба.

— Ойлгонгүй яахаб дөө. Баян хүн һайн газар эзэмдэнэ ха юм,—гэбэ үбгэд.

— Теэд юундэ таанар һөөг бургааһатай газарта тарина гээшэбта?

— Хамаг һайн газар баянай мэдэлдэ бшуу,—гэжэ үбгэд үгмаг дуугарба.

Үбгэдтэй сасуу мэтэ хөөрэлдэхэ зуураа, Арсений Федорович үгытэй ядуу зоной үйлэ зоболонгойнь бүхы шалтагаае үндэнөөрнь онгилһон, сэдьхэлэйнь уяртар ойлгуулһан байгаа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нютагай зон залуу багшые хүндэлжэ эхилһэн, зүбшэл һургаалыень шагнаха дуратайшуул олошорһон юм.

Бэлшэр нютагай залуушуул үдэшэ бүри сугларжа, зугаа наада эмхидхэжэ захалба. Энэнь миин зугаа наадан бэшэ ааб даа. Арсений Федорович коммунистнуудай уг зорилго тухай дэлгэрэнгыгээр, намдуу зөхидоор хөөрэхэһөө гадна, баяд ноёдой зэрлиг ааша, хомхой хобдог ябадал тухай хэлэгшэ һэн ха.

Буряадай мэдээжэ революционер-большевигүүд М. М. Сахьянова, М. Н. Ербанов, мүн бусадай ударидалга доро залуу коммунистнууд хүдөө нютагуудта ехэ хүдэлмэри хэжэ байһан юм. Тиихэдэ Арсений Федорович дайшалхы нүхэдтэйгөө саг үргэлжэ уулзадаг, ажал хүдэлмэриниигөө саашанхи хараа шугамые баталан харадаг, зүбшэн хэлсэдэг байгаа.

1918 он. Совет засагта эсэргүүсэгшэд Колчак тээшэ тэгүүлһэн юм. Буряад хубүүдые өөрынгөө сэрэгтэ абахын тула Колчагай талынхид элдэб эсын суглаа, худхаа хуймаа хэжэ захалба.

Харгынь һалаатана

Совет засаг... Тиигэод Колчагай байгуулһан саг зуурын буржуазна засаг. Улад зоной олонхид харгы замаа алдаад, төөрихэдэл гэжэ ябаа. Тиибэ яабашье Ленинэй партиин эрэлхэг зоримгой хүбүүд эсэргүүсэн бодожо, Совет засаг хаа хаанагүй мандуулхын тула, тэмсэлдэ жагсан бодобо.

Эгээл энэ хүлгөөтэйхэн орёо үедэ Арсений Федоровичой бэлиг шадабари, имагтал коммунистын дүлэтэ охин соробхилон гараһан юм.

Хоёр ангиин тэмсэлэй эрмэг дээрэ аха дүүнэр Матвей, Николай Амагаевтан мүргэлдэһэн байна. Совет засагта эсэргүүсэһэн Николай Амагаев гэгшэ нютагай националист болон нюдарган баяшуулай талые баримталдаг, тэдэнэй хархис муухай хэрэгые ударидадаг байгаа. Тиихэдэ нютагай наймаашадые хаанта засагай түшэмэл Иван Чернов толгойлдог һэн ха.

Бэлшэр нютагайхид тэрэ үдэшэ суглаанда бултааран шахуу сугларба. Колчагай сэрэгтэ буряадуудые татаха гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэхээр хүлеэгдэбэ.

Энэ суглаан дээрэ коммунистнар Матвей Амагаев Арсений Филиппов хоёр илажа гараһан юм. Иигэжэ нютагайхид Колчагай сэрэгтэ хүнүүдээ үгөөгүй, харин ангиин дайсадтай үсэд шангаар тэмсэжэ шадаха байһанаа харуулһан гэхэ. Иимэрхүү суглааануд Үбэсэ, Үлеэ, Эрхэдэй болон бусадшье нютагуудаар үнгэргэгдэбэ.

«...Хашан мори ябуулха
Хазаар, эмээл шадалтай.
Хаанта засагые унагааха
Филиппов Арсений шадалтай.
Боро мори ябуулха
Боожо жолоо шадалтай.
Бузар хуулиие унагааха
Филиппов Арсений шадалтай...»—гэжэ тэрэ үеын залуушуул ёохор наадан дээрэ зугаалдаг байһан юм.

Теэд иигэжэшье зугаалхань баһа буруугүй һэн ха. Нютагайнгаа хүбүүнэй дайшалхы замаар омогорхоһондоо үетэн нүхэдынь дуу зохёогоод, һүрөөтэй шангаар дуулан гэхэдэнь, ангиин хорото дайсад «һүнэһөө халихаа» һанадаг байгаа бшуу.

Һүүлшын зам

Арсений Федоровичой революционно зам тиимэшье ута бэшэ юм. 1920 ондо эмхидхэгдэһэн Бэлшэрэй партийна ячейкын секретаряар хүдэлхэ үедөө комсомолой ячейкэ байгуулһан. Һүүлээрнь тэрэ Бэлшэрэй хушуунай революционно комитедэй түрүүлэгшээр һунгагдаһан байна. Хаанашье, хэзээдэшье Арсений Федорович дайшалхы тугаа дээрэ намилзуулан, сүлөөтэ байдалай түлөө тэмсэһэн юм.

Гэбэшье Арсений Федорович Филиппов мүнөө үе сагай гэрэлтэ һайхан байдалые хараха хубигүй байба. Ажалайнгаа хэрэгээр Үбэсэдэ гаража ябатарнь, Донскойн бандидууд тэрэниие баряад (зоной дунда хоргодожо ябаһан нюдаргашуулай үлэгдэл тэрэниие барюулһан), муухай гэгшээр зобоохон юм. Теэд Арсений Федорович алууршадһаа айжа һүрдэжэ ябаагүй, харин алуулхынгаа урда тээ иигэжэ хэлэбэ:

—«Эрхэ сүлөөгэй түлөө, революциин хэрэгэй түлөө би эрэлхэгээр наһа барахаб. Теэд таанар, алуурша нохосод, намһаа айна бэшэт, харин маанадай—коммунистнуудай, хэнэн хэрэгнээ нэегүй айнат. Манай хэрэгые доодо үеынхиднай үргэлжэлүүлхэ!» Зүб даа. Тэрэ гэһэнһээ хойшо дүшэ гаран жэл үнгэрөө. Арсений Федоровичой эхилһэн хэрэг—мүнөө найдамтай гарта.

Бэлшэр нютаг мүнөө танихын аргагүйгөөр хубилаа. Түб үйлсэнь А. Ф. Филипповэй нэрээр нэрлэгдэнэ. Бэлшэрэйхид эрэлхэг хубүүнэйнгээ нэрые мүнхэлэн, тэрэ үйлсэдэ хүшөө бодхоохоёо бэлдэнэ.

М. СТАРИКОВ,
М. ОСОДОЕВ.

ДҮЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

«ҺАЙНТА ДАА, НҮХЭДЭЙНГӨӨ ҺУРАГТА ОРОБОБДИ!»

Хэдыдэ нэгэ түрэлхидһөө төөриһэн, нүхэдһөө таһарһан, һурагүй болошоһон аха дүүгээ бэдэрһэн хүнүүд эндэл ерэдэг. Тиин, манай республикын адреснуудай бюро гэжэ эмхи зургаанай хүдэлмэрилэгшэд арга шадабаряараа хүндэ туһалхые оролдодог, олонхиной гуйлта дүүргэдэг. Этэнэрэй аша туһыень хэзээдэшье мартахагүйбди, үнэн эүрхэнэй баяр хүргэнэбди гэжэ хүнүүд домоглон, дурдан байдаг.

Жэшээнь, врач **М. Шалтынова** иигэжэ хөөрэнэ:

— Дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ Полинатай танилсаһан, нүхэсэһэнби. Тиихэдэ бидэнэр, залуухан басагад медициныи санитараар фронтдо ябажа, шархатаһан сэрэгшэдые абахын тула ами бээ хайрлангүй тэмсээ һэмди. Тиигээд дайнай һүүлээр Москвада илалтын һайндэр үнгэргэлсөөд, Полинамни Литва, би Буряад ороноо бусахаар мордожо, хоёр тээшээ тараа бэлэйбди. Хаанашье ябаа һаа, мэндэээ мэдэлсэхэ, холбоо барисаатай байха гэлсээд хахасаһан аад, хэдэн жэлдэ тэрэнээ бэелүүлжэ шадаагүй байтараа, һая бээ ололсожо, ехэтэ баясаабди. Иинтын гурим сахиха министерствын адреснуудай бюроһоо гэнтэ намда хонходоод, минии урданай дайшалхы хани Полинын адрес дуулгаба. Һүүлдэ мэдэхэдэмни, адреснуудай бюрогой хүдэлмэрилэгшэд Ида Ивановна Емельянова, Евдокия Тимофеевна Федолова гэгшэд Полинаһаа бэшэг абаад, намайе оложо, мэдээсэһэн байгаа. Тиигэһэндэнь айхабтар ехээр баясааб.

Армавир городһоо **В. Агаповай** эльгээһэн бэшэг:

«Хүндэтэ И. И. Емельянова. 27 жэлдэ бидэнэрэй һурагшаһан хайрата, эгээн дүтын хүнүүдымнай оложо үгэбэт. Миин нэрэ обог хоёрыень дуулгаһамнай, бэдэрүүлгэһэн хүниемнай һанагдаагүй түргөөр олохоһоо гадна, фамиляа һэлгэһэн үхибүүдыень мэдэлсэжэ үгэбэт. Ехэл һайнта даа, Танай хүргэһэн ашые наһаараашье мартахагүйб.

Таниие хүндэлэн, доро дохигшэ Польшын Арадай Республикын Герой, «Польшын хүндэтэ эрхэтэн», В. П. Агапов, 1963 он».

«— 1938 ондо нэгэ нүхэртэй суг хүдэлһэн, ехээр үелһэн хүн һэмби, — гээд Красноярскһаа **А. Евменов** бэшэг... Тиин һая Улаан-Удэдэ ябуулгаяа гараха болоходоо, тэрэ нүхэрөө һурагшалха гэжэ шиидээб. Залуугайнгаа һайн нүхэртэй энэ олон жэл үнгэрһэн хойно уулзажа хөөрэлдэхэ, урданайнгаа ябадал, ажал хүдэлмэреэ дурдаха, мүнөөнэй байдалтай жэшэхэ, сасуулха ехэ хүсэлтэй Улаан-Удэдэ тогтооб.

Абаһаар адреснуудай бюродо хандабаб. Нүхэрэйнгөө тухай хурдаха болоходом олон юумэн мартагдаһан, тэрэмни олдохо гү даа, али үгы гү гэжэ маргаһаншье байгааб.

Бюрогой хүдэлмэрилэгшэ Ида Ивановна Емельянова минии нүхэрэй адрес бушуухан оложо, гартам үгэхэдэнь, хэмгүй баярлааб. Урданайнгаа нүхэртэй уулзажа сэдьхэлээ ханаа һэм.

Энэрхы сэдьхэлтэй, урагшаа һаналтай, уряалга зохид хүнүүдэй адресна бюродо хүдэлдэг байһандань омогорхоноб».

Узбегэй ССР-эй Андижан городто ажаһуудаг **Степанова** гэжэ эхэнэр аяар 42 жэл үнгэрһэн хойно багынгаа үеын нүхэдые Ида Ивановна Емельяновагай аша туһаар лэ оложо, уулзаһан байна. Энэшэлэн Улаан-Удымнай адреснуудай бюрогой хүдэлмэрилэгшэдэй оролдолгоор нүхэдөө, түрэлхидөө олоһон хүнүүдэй баярай бэшэг ерэжэл байдаг. Энэ хадаа манай республикын МООП-ой Адреснуудай бюрогой оролдосотой хүдэлмэриин нэгэ гэршэнь болоно.

П. КАЗАРИНОВ.

ГЕКТАРАЙ 35 ЦЕНТНЕР

Александр Макарович Дёмин Түнхэнэй аймагай «Сибиряк» колхозой эрхим луговод юм. Тэрэ урдань мал адуулагша ябаһанаа 1965 онһоо эхилжэ, колхозойгоо сабшалан дээрэ луговодоор хүдэлжэ байна. Энэ үе соогоо ехэ оролдолго гаргажа, сабшалангай ургаса һайжаруулха талаар ехэ амжалта туйлаа.

Аниха луговод болоходоо, 64 гектар сабшалангай газар Дээдо-Ахалиг гэжэ газарта даажа абаһан юм. Нүхэр Дёмин жэлэй дүрбэн сагта гансаараа сабшалан дээрэ хүдэлжэ, һалаа, үтэгжүүлээ. Тэрэнэйнгээ ашаар үбһэ ногоной үндэр баян ургаса абана.

Хэрбээ 1965 ондо бүхы сабшалангайнгаа гектар бүхэн дээрэһээ 27 центнер үбһэ хуряаһан байгаа һаа, нёдондо 30 центнер үбһэ абаһан байна. Байгша ондо луговодой участок дээрэ 2320 центнер үбһэн ургуулагдаа. Тэрэнь гектарай 36 центнер болохо юм. Урдань энэ участок дээрэһээ 7—8 центнер үбһэ абахалаа, ехэ ургаса хуряагдаба гэжэ тоологдодог байһан. Сабшалангай ургаса иигэжэ дээшэлүүлһэн ябадал луговодой жэшээтэ ажалай үрэ дүн харуулна. Александр Макарович хуряаһан үбһөөс һурилуулхэдээ, заатагүй өөрөө нюруулаг. Яахадааб гэхэдэ, ургуулһан үбһөөс шанар һайнтайгаар хуряахые оролдоно ха юм.

Мүнөө тэрэнэй участок дээрэ 70 һүри шарга дээрэ бодхоогдоо. Тэдэ һуринуудынь 15—20—30 һүри болгогдон нэгэ газарта суглуулагданхай. Луговод тэдэ һуринүүдые түргэн зөөжэ, участогаа сүлөөлүүлхэ эрилтэ табина. Юуб гэхэдэ, сабшалангаа уһалха, үтэгжүүлхэдэнь, газарынь сэбэр байха болоно.

Л. БОРХОНОВ.

Хүн зоной элүүр энхые хамгаалхын тула Сэлэнгын район хоорондын больницын хүдэлмэрилэгшэд ехэ оролдолго гаргана. Тэдэнэр үбһэ, таряа хуряалгын үедэ хүдөө нютагуудаар ябажа, хүнүүдые үзэнэ, эмшэлнэ.

Больницын түрүү хүдэлмэрилэгшэ, акушерка Галина Третьякова ажал хэрэгтээ амжалтатай. Энэ хүмнай олоной һайшаал магтаалда хүртэһөөр үнинэй юм. Зураг дээрэ: Г. Третьякова һүниин халаанда.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ҺУРГУУЛИИН ШЭНЭ БАЙШАН

Баһалаан Прибайкалиин аймагта ооо нэгэ ахин һургуулиин шэнэ байшан бодхоогдобо. Тэрэ «Прибайкалец» колхозой Карымскийн бригадада бариглаа. Урда ньнь эндэ уйтахан классуудай һургуулиин хуушан гэрэхэн байна гэн.

Һургуулиин барилгые эрхилһэн мастерууд хоорондын бригадаг бүлэг эмхиин ударидагша Геннадий Семенович Шестаков баярай оршон байдалда һургуулиин шэнэ байшангай түлхюурые тэрэнэй директор Любовь Николаевна Баёвада барюулһан байна.

Гадна барилгашад Клочёво тосхондо мүн лэ эхин һургуулиин шэнэ байшан, мүн Карымскда хүүгэдэй саад гэхэ мэтые ойрын сагта ашаглалгада үгэхэ зорилготой.

А. ШИРОКОВ.

„2017 ОНДО НЭЭХЭ!“

Агууехэ Октябриин ойн баярай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан альпиниадада хабаадалсаһан Хойто Осетиин дүрбэн зуу гаран спортсменүүд Казбек уулада гараһан байна. Тэдэнэй дунда 62 наһатай Чехословакиин айлшан, юридическэ эрдэмэй доктор Ян Сикора гэгшэ бии.

Тиихэдэ Орджоникидзе хотын 27-дохи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Янна Катова альпинистнүүдэй эгээн залуунь болоно.

Казбегэй 5047 метр үндэртэ спортсменүүд Совет гүрэниие байгуулагша В. И. Ленинэй, мүн С. М. Кировэй, Г. К. Орджоникидзыи бюстнүүдые табяа.

Тэрэшэлэн спортсмен бүхэнэй нэрэнүүдые бэшэһэн жетонуудтусхай булад хайрсаг соо хэгдээд, тэндэ хадагалагдаа. Дурсагдагша хайрсаг дээрэ «2017 ондо нээхэ!» гэһэн бэшэлгэтэй.

(ТАСС).

СОВЕТ ЗАСАГАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЭРДЭМ ТЭЭШЭ ЭРМЭЛЗЭЛ

Социалис оронуудай залуу эрдэмтэд эдир үетэндэ хабаатай асуудал зүбшэн хэлсэнэ

Мүнөө үеын залуу хүн ямар бэ? Һая Москвала үнгэрэглэһэн социалис оронуудай залуу эрдэмтэдэй суглаан дээрэ гол түлөб энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Болгари, Венгри, ГДР, Монгол, Польшо, Румыни, Советскэ Союз, Чехословаки болон Югославиин түлөөлэгшэд «Дэлхэйн социалис оронуудай хүгжэлтэдэ Октябриин үзэл сурталь ямараар нүлөөлөөб» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсээ. Философи, экономикын хуули ёһон, залуушуул тухай асуудал — хамта дээрээ дүрбэн секци хүдэлөө. Залуу эрдэмтэдэй хабаадалсаһан һүүлэй секци ехэ һонирхолтой байжа, залуушуулай холбоонуудай ажал ябуулагшад олоороо байлсаа.

Мүнөө ЮНЕСКО-гой мэдээнүүдэй ёһоор, бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной хахадынь хорин таба, наһа хүрөөгүй залуу үетэн болоно. Тэбэшье эдэб социальна байгуулалтатай оронуудта залуу үетэнэй байдал аб адли бэшэ байна.

Баруун оронуудай буржуазна философууд мүнөө үеын залуушуулай «политикаһаа гадуур байдаг» тухай, социальна илгаань «усадхаха» тухай бэшэхэлээ, «эсэгэнэр хүүгэд хоёрой хоорондын» зүрилдөөе, эдир үетэнэй урган бүрилдэжэ ябаа үеые зорюута хэтэрүүлэн харуулдаг байна. Баруун оронуудай зонхилхы засагаархин юундэ иимэ номнол нэбтэрүүлнэб гэхэдэ, залуушуулые ангиин эдэбхитэ тэмсэлһээ, мүнөө үеын түрүү үзэл бодолой нүлөөнһөө холодуулха гэжэ ороллоно.

Олоннитын хэрэгтэ залуушуулай хабаадалсалгые маркеис ёһоор шинидхэхын тула, залуу үетэнэй ангиин харилсаае, наһа үеыень, эдиршүүлэй түс бүлэгүүдэй онсо өөрэ янзые тодорхойлхо, эдэ бүгэдые хараадаа абаха зэргэтэй юм. Социализмын оронуудта залуушуул бухыдөө олоннитэдэ туһатай ажал ябуулгада хабаадалсадаг, яахадаа тиигэнэб гэхэдэ, гансал социалис байгуулалта эдирщүүл тухай гол асуудалые шинидхэжэ шададаг байна. Совет гүрэнэйл залуушуул түүхэлэ түрүүшыихеэ обществын дүүрэн эрхэтэй, эдэбхитэй хубинь болоо. Советскэ Союзай арадай ажахыда хүдэлдэг бүхы хүнүүдэй 40 гаран процентнь гушаһаа доошо наһатай. Хүгжэлтын социалис замаар дабшан ябаа оронуудай залуушуулда ажал хэхэ, һураха, амарха, гүрэнэй хэрэгтэ ба ажахые хүтэлбэрилгэлэ хабаадаха эрхэ хууляар үгтэнхэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ олоннитын ажабайдалда залуушуул илангаяа олоор хабаадуулагдалаг боложо байна. Тэдэнэр экономико болон соёл болбосоролой һалбариншуудта олоороо хүдэлмэрилхэһөө гадна, эрдэм ухаанай хүгжэлтэдэ дандаа хабаадалсана. Гэхэтэй хамта Баруун Европодо 15 жэлэй турша соо, США-да 10 жэлэй турша соо эрдэмтэдэй тоогой хоёр дахин олон болодог һаань, СССР-тэ эрдэмтэдэй тоо 7 жэл соо хоёр дахин олошордог. Мүнөө дэлхэйн эрдэмтэдэй дүрбэнэйнь нэгэ хүбн—Совет ороной эрхэтэд.

Үнэнтэ эрдэмтэд гэшэ улас түрын һайн һайхан уг зорилго бэелүүлдэг гэжэ социалис оронуудай залуу эрдэмтэдэй жэшээ дээрэһээ эли тодоор харагдана. Залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ, хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ аха дүү оронуудай залуушуулай коммунис эмхинүүд эрдэмтэдэй аша туные үргэнөөр хэрэглэдэг юм. Философи, экономико, социологи, психологи, педагогико гэхэ мэтэ эрдэмэй туйлалганууд элсүүлэн бүридхэгдэжэ, залуу үетэнние коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй түшэг тулгуури болодог. Орон бүхэндэ социализм байгуулгын онсо өөрэ янзатай байбаншье һаань, залуушуулай коммунис эмхинүүд нэгэн адли уг зорилго, хүгжэлтын нинтэ жама ёһо хүтэлбэри болгодог байна бшуу.

СССР-тэ комсомолой ажал ябуулга эрдэм ухаанай үндэһэн дээрэ улам үргэнөөр табигдажа байна. Залуушуулай ажал ябуулгын асуудалые шинжэлхэ тусхай шэглэл хараалагдаанхай. Тиин Ленинград хотодо залуушуулай ажабайдалай түсэб тухай мэдээсэжэ, манай үеын залуу хүнэй шинжэ шанарые айхабтар тодорхойгоор элирүүлэн харуулаһан байна. 1963 ондо, мүн һүүлдэнь 1966 ондо дабтажа, Ленинградай залуушуулда асуудал табиһан, харюу абаһан байгаа. Энээнние эргэсүүлэн үзэхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ залуушуулай ушар ёһо мэдэлгын, социалис үзэл бодолдоо үнэн сэхэ байхаар хүгжэнэиинь эли тодоор харагдаа. Тиихэдэ хэдэ хэдэн социалис оронуудта шинжэлгэ хэхэдэнь, залуушуул мүнөө үе сагай дабшалта туйлалтые үндэроор сэгнэдэг, социализм хаа хаанагүй илалта туйлаха гэжэ этигэдэг байна гэжэ ГДР-эй эрдэмтэд хуралдаан дээрэ элидхэв.

Шэнэ хүнние бүрилдүүлэн хүмүүжүүлхэ, залуу үеынхидэй урда үеын хүнүүдһээ эгээн һайн һайхан зуйлые гар дамжуулан абаха, һайн һайхан ёһо заншалые нэгэ үеһөө нүгөөдэдэ дамжуулха асуудалнууд секци дээрэ зүбшэгдэнэн байна. Залуушуулай эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлхэ асуудал мүн лэ тэндэ хэлсэгдээ. Жэшээлхэдэ, Чехословакиин эрдэмтэд залуушуулай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулна. Энэ асуудалаар эрдэм ухаанай туйлалтые хэрэглэхэ эрилтэ ажабайдал түрүүшын эзлжээндэ табиһан байна бшуу.

Эдир залуу хүбүүд, басагадые марксизм-ленинизмын үзэл бодолоор, пролетарска интернационализмын ёһо гуримаар, революционно уг зорилгодо үнэн сэхээр хүмүүжүүлхэ асуудал—залуушуулай коммунис эмхинүүдэй гол зорилго болоно. Орон бүхэндэ залуушуулые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри өөр өөрын тусхай шинжэтэй. дүй дуршэлые ондо ондоо гэшэ ааб даа. Жэшээлхэдэ, Чехословакида залуушуулай эдэбхи үүсхэл нэгэдхэдэг клубууд, аяншалгын нэгэ һалбари болохо лагерьнууд тон хүндэтэйдэ тоологдодог.

«Революционернүүдэй хэрэг ажалда хүрэмэ байха», «Улаан Октябриин үльгэр жэшээ», «ГДР-эй аша туһада ехэ амжалта туйлаха» гэһэн туг доро залуушуулай хүдэлөөн ГДР-тэ илангаяа ехэ эдэбхитэйгээр дэлгэрэнхэй.

Коммунис үзэл бодолые залуушуулда нэвтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ асуудал, мүнөөнэй залуу үетэнэй хүсэл эрмэлзэл, уг зорилго тухай асуудал хоорондоо тон нягта холбоотой. Эгээл тиимэһээ залуушуулай хүмүүжэл тухай хуралдаан дээрэ Свердловскын философ В. Бакшутовай хэһэн эдидхэл—залуушуулай дунда ябуулха хүдэлмэри, коммунис ёһоной уг зорилгын үүргэ тухай элидхэл тон ехэ анхаралтайгаар шагнагдаа. Тэндэ мүн Ленинградай социолог В. Лисовский совет залуушуулай ажабайдалай түсэб тухай мэдээсэжэ, манай үеын залуу хүнэй шинжэ шанарые айхабтар тодорхойгоор элирүүлэн харуулаһан байна. 1963 ондо, мүн һүүлдэнь 1966 ондо дабтажа, Ленинградай залуушуулда асуудал табиһан, харюу абаһан байгаа. Энээнние эргэсүүлэн үзэхэдэ, эдэ жэлнүүдтэ залуушуулай ушар ёһо мэдэлгын, социалис үзэл бодолдоо үнэн сэхэ байхаар хүгжэнэиинь эли тодоор харагдаа. Тиихэдэ хэдэ хэдэн социалис оронуудта шинжэлгэ хэхэдэнь, залуушуул мүнөө үе сагай дабшалта туйлалтые үндэроор сэгнэдэг, социализм хаа хаанагүй илалта туйлаха гэжэ этигэдэг байна гэжэ ГДР-эй эрдэмтэд хуралдаан дээрэ элидхэв.

Москвадахи залуу эрдэмтэдэй хуралдаанай удха шанар ехэ. Залуу эрдэмтэд, социалис оронуудай эдир марксистнууд залуушуулай хүдэлөөнэй гол шухала асуудалнуудые шинжэлжэ, нэрэтэй түрэтэйгөөр шинидхэжэ шадаха гэжэ энэ зүблөөн гэршэлэн харуулаа.

«Социализм байгуулха хэрэгтэ залуушуулай дүүргэхэ үүргэ гэһэн секциин хүдэлмэридэ совет болон хари гүрэнүүдэй 70 эрдэмтэд хабаадалсажа, залуу үетэнние хүмүүжүүлхэ асуудалаар 27 элидхэл зүбшэн хэлсээ. Энэ хуралдаанда хабаадагшад саашадаа нимэрхүү удхатай суг хамтын зүбшэн хэлсэлгэ хододоо боложо байһай гэжэ юрөөгөө. Тиихэдэ «Мүнөө үеын хүнэй ажабайдалай жама ёһо», «Сүлөө сагаа хайшан гэжэ үнгэргэхэб», «Хамтын хэрэгтэ хабаадалга» гэхэ мэтэ асуудал хаража үзэхэ һэмди гэжэ дуралхаһан байна.

НАТАЛЬЯ БАБОЧКИНА, ОЛЬГА ТРОФИМОВА (АПН).

ФУТБОЛ

«СЭЛЭНГЭ»—«АЛДАР»—3:2

Хүршэ, аха дүү Монгол ороной спортсменүүдэй манай республикын нинслэлдэ айлшалан ерэлгэ һайшаалтай заншал болоһоор үнинэй. Уржа үдэшэ республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болоһон футболистнарай уулзалга тэрэнэй үшөө нэгэ тэршэ мүн. Монголой «Алдар» гэжэ суглуулагдамал команда Улаан-Удын «сэлэнгынхидтэй» хабаяа туршаба. Нааданай эхилхын урдахана айлшадай командын дарга нухэр Самбутай яриладхадамнай, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Агууехэ Октябриин революцийн 50 жэлэй ойн урда болохоёо байгаа энэ уулзалга манай арадуудай үдэрһөө үдэртэ бэхижэжэ байгаа нухэсэлые баримталхаһаа гадна, Монголой Арадай Республикын спортсменүүдэй уласхооронды мүрысөөнлэ үргэнөөр хабаадажа эхилһые харуулна.

...Нааданай полиин эзэдэй үсэд добтолгоор эхилбэ. Нюргаар үндэр манай добтологшо Жуйков, Крыласов, Изюмцев гэгшэд айлшадай хамгаалагшадые бэлэхэнээр дабажа, хэдэн бүмбэгэ аюултайгааршье, шангааршье сохибо. Айлшадай вратарь Чойжилдорж шамбай солбоноор, барас шэнгеэр һүрэжэ, тэдэнниень сараад лэ орхиибэ. Удангүй Монголой командын үсэд нэтэрүү добтологшод урагшаа эрмэлзэн, Иван Кучеругай хамгаалжа байһан воротае холошогһоо сагаалсалжа эхилбэ. Гэбэшье үрэ дүн туйланагүй.

Нааданай эхилһээр 15 минутын үнгэрөөд байхада, айлшадай воротагай дэргэдэ болоһон үймөөн соогуур һамбаашалһан Александр Бурлаченко оншотойхоноор сохижорхино. Чойжилдорж тэрэ бүмбэгыень тогтоожо шадабашье, гарһаа алдажархёо. Тэрэнь өөрөө ворота руу мухаришоо. Сэхынь хэлэхэдэ, түрүүшын хахадта манайхид нилээд булюу байдалтай байбашье, бэшэ бүмбэгэ оруулжа бираагүй.

Зүгөөр нааданай хоёрдохи хахадта тад ондоо эрхэ байдал тохёолдобо. Монголой солбон шуран футболистнууд шэнэ амисхаал абаһандал, манайхилай алдууе ашаглан, хэдэн дахин аюултайгаар добтолбо. Айлшадай гол добтологшо Байгал манай хоёр хамгаалагшадые дабажа гараад, яһала оншотойхоноор сохижорхиходонь, Кучеругые һэлгэһэн Титов юушье хэжэ шадабагүй. Урмашаһан айлшаднай урагшаал эрмэлзэнэ. Монголой командын зүүн хажуугай добтологшын урагшаа шинидэмгэйгээр дабшалгые сухарюулжа ядаһан манай хамгаалагша Александр Котельников ялынгаа талмай дээрэ бүмбэгэлэ гараараа хүрэжэрхинэ. 11 метрэй зайһаа ялын бүмбэгэ нөөхил Байгал сохижо, нааданай тоое 2 : 1 болгобо.

Энэ хани ёһоной уулзалгын хоёрдохи хахадта «сэлэнгынхидэй» талада суута боксер, 1965 оной Европын чемпион Великтоя Баранников наадаа гэжэ тэмдэглэхэдэ һонирхолтой. 9 футболист, нэгэ боксёр болоодшье, манайхид амжалта туйлажа ядаба. Иигэд лэ айлшадай илалта наадан дүүрэхэнь аа гү гэжэ ... рагшадай шинидээд байтар, Жуйков ялын талмай руу һомоо ... гөөр нэбтэрэн орожо, эршэтэй ... нээр воротагайнь булан руу ... хижорхибо. Энэ удаа Чойжилдорж ... мшил һула хураад үлэшоо. Нааданай дүрые буляаһан талмай ... эзэд бухы хүсэеэ элсүүлэн, ... һалгаряагүй добтолжо мэдэ... һайнаар нааданан Юрий Изюмцев футболистнуудай дунуур ... дорон гаража, нааданай дүүрэхэ ... урдахана гурбадахи бүмбэгэ ... шадтаа «бэлэглэбэ». Тиин ... шанга тэмсэл соо үнгэрһэн ... һонирхолтой уулзалга 3:2 ... тоотойгоор дүүрэбэ.

Нааданай һүүлээр уулзалгын ... дүн тухай һанамжаа хэлэхэ... гүйжа, Монголой «Алдар» команд... тренер нухэр Батнасан ... хандабабди.

—Хани ёһоной уулзалгын ... минии һанаае яһала ханаба... гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Юуб гэ... дэ, бидэ заал һаа илалта туйлаха гэһэн зорилгэ урдаа табигүй һэмди. Совет футболистнуудай баян дуршэлһөө хубаалгаса, зарим залуушуулаа шинидхэхы тулалдааануудта хатуужуулха гэһэн байгаабди. Тамай «Сэлэнгэ» зонынгоо бараг команд... нуудай нэгэн гэжэ мэдэгдэ... Энэ нааданда добтологшо Жуйковые, илангаяа Изюмцевые ... шаагааб. Саашадаашье нигэ... уулзажа байхамнай болтогой.

А. ЖАМБАЛДОРЖНЕВ.

Зураг дээрэ: нааданай үедэ.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ГДР-эй АРАДАЙ ПАЛАТЫН ЗАСЕДАНИ

БЕРЛИН, сентябриин 20. (ТАСС). Венгри ба Болгаритай ГДР-эй баталһан хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай договорые ГДР-эй Арадай палатын мүнөөдэрэй заседани түрүүлэн хаража үзөө. Энэ асуудалаар ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр О. Винцер үгэ хэлээ. Социалис оронуудай хани барисаа болон нэгэдэлые саашадань бэхижүүлгэлэ, Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангалгада хоёр договорой ехэ удха шанартай байһые тэрэ тэмдэглээ. Социалис оронуудай аха дүүгэй нэгэдэлэй, Европодохи эб найрамдалай болон аюулгүй байдалай хэрэгые хангалгада социалис оронуудай аха дүүгэй нэгэдэл ехэ удха шанартай. Эб найрамдалай болон аюулгүй байдалай хэрэгые хамгаалхаар тэдэнэй шууд шинидэнги байһаниинь уршагта эзэмдэлгын политика бэелүүлдэг Бонной эзэрхэг түримхэй эрмэлзэлгын замда найдамтай хаалта боложо үгэнэ гээд О. Винцер онсолон тэмдэглээ.

Венгри болон Болгаритай ГДР-эй баталһан договорнуудые һайшаһан хуулинуудые Арадай палатын депутадууд нэгэн дүүгаар баталан абаа.

Удаань ГДР-эй Министриүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ В. Штоф мэдүүлгэ хээ. ФРГ-гэй канцлер Кизингертэ сентябриин 18-да өөрынгөө эльгээһэн бэшэг тухай дурдахадаа, В. Штоф иигэжэ хэлээ:

Германиин хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаа һайжаруулха аргаар Европодохи эб найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхэ шухала дурадхалнууд энэ бэшэг соо оруулгдаа. ГДР-эй болон ФРГ-гэй хоорондохи харилсаа заһаруулха тухай договор баталха дурадхал оруулхадаа, ГДР-эй правительство амгалан ёһоор үгээ ойлголсохо шэнэ зам нээхэ үүсхэл гаргаһан байна. Энэ талаар ФРГ-гэй зонхилхы этэгэдүүд 18 жэлэй турша соо эсэргүүсэлтэ хэдэг байна бшуу.

Уласхооронды шахардуу шанга байдал һуларуулха, Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангаха талаар шухалын шухала асуудалнуудаар тад ондоо хараа бодол баримталдаг ГДР-эй болон ФРГ-гэй политическэ хараа шэглэлые В. Штоф дэлгэрэнгыгээр шэнжэлээ.

Брнодохи яармаг хаагдаба

ПРАГА, сентябриин 20. (ТАСС). Брнодохи уласхооронды IX яармагта мүнөө жэл хабаадагшадынь эгээн лэ олон байгаа.

Харинн оронуудай 1100 фирм ооһэдынгээ бүтээһэн юумэнүүдые яармаг дээрэ харуулаа. Яармагта далан оронһоо ерэһэн 600.000 хүн зон орожо хараа.

ЧТК агентствын дамжуулһанай ёһоор, эдэ тоонуудые яармагай генеральна директор Ян Чебин пресс-конференци дээрэ мэдээсэһэн байна. Саашадаа выставкын павильонуудай талмай бүри үргэдхэгдэхэ гээд тэрэ тэмдэглээ.

Брнодохи уласхооронды яармаг үсэгэлдэр хаагдаа.

ООН-ой ГЕНЕРАЛЬНА АССАМБЛЕЙН СЕССИ ДЭЭРЭ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 20. ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд Е. Егоров, С. Лосев иигэжэ дамжуулна:

ООН-ой Генеральна Ассамблейн 22-дохи сесси эндэ нээгдээ. Уласхооронды тус организацийн гэшүүд—122 ороной делегацинууд сессийн хүдэлмэридэ хабаадана.

Генеральна Ассамблейн 21-дэхи ба онсо тусхай сессийн түрүүлэгшэ байһан Афганистанай делегацийн толгойлогшо Абдул Рахман Пежвак сессие нээхэдээ, Вьетнамдахи дайн байдлаанһаа, Дутын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдалһаа уламжалан, уласхооронды байдал шахардуу шанга болоо гээд тэмдэглээ. Тэрэнэй хэлэһэнэй ёһоор, колониализмын хүсэнүүд Африкада аюултай байдал тохёолдуулна.

Пежвагай эхилэлгын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, Кубын түлөөлэгшэ Родригес Астисараин үгэ абажа, Нассаугай (Багамска араллнууд) американ засагаархидай зоргоной ба газаашалгын аянда гаргаһанда эрид шууд бүрүүшаалга мэдүүлээ. Генеральна Ассамблейн сессидэ ошожо ябаһан Кубын делегацийн гэшүүд тэндэ баригдаһан байгаа бшуу. Энээндэ бүрүүшаалгын тэмдэг болгон, Генеральна Ассамблейн түрүүшын заседанида Кубын делегаци хабаадалсахагүй гээд тэрэ хэлээ. Кубын делегацийн бүрүүшаалгые Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко дэмжээ. ООН-ой гэшүүн байһан бүрин эрхэтэ гүрэнэй делегаци тушаа зоргоной заншын гаргагдаһанда дураа гутажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлхэ зуураа, американ засагаархидай энэ ябуулгые Генеральна Ассамблей бүрүушааха гэжэ найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

Советскэ Союзаар дэмжэгдэһэн Кубын бүрүүшаалга сессидэ хаадагшадай зүгһөө ехээр һайшаагдаһан байна. Нассауда американ засагаархидай хэһэн ябуулгые зүбтүүлхэ гэжэ американ делегат Голдберг заседани дээрэ һэдэһэн байгаа. Зүгөөр пленарна заседанийн болоһоной һүүлээр Нассауда болоһон ушар «гуримшуулагдаа» гэжэ американ делегаци яаралтайгаар соносхоо.

Удаань Генеральна Ассамблейн 22-дохи сессийн түрүүлэгшээр Румынийн делегацийн толгойлогшо, Румынийн Гадаадын хэрэгүүдэй министр Мэнеску гэгшэ һунгаглаа. Тэрэнэй кандидатурыи түлөө үндэр дуунда хабаадалсаһан 120 делегацийн 112-ынь дуугаа үгөө.

К. Мэнеску үгэ хэлэхэдээ, тус шухала тушаалда һунгаһанайнь түлөө Ассамблейдэ баясхалан хүргөөд, иигэжэ тэмдэглээ. Социалис ороной түлөөлэгшые Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшээр һунгаха гэһэн шийдхэбэри ООН-до эллэб районуул болон ондо ондоо байгуулалтатай оронуудай тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадалсаха шухала байһые мэдэрһэн ябадал болоно.

Түрүүшын пленарна заседанийн дүүрэһэнэй һүүлээр Ассамблейн гол комитедүүд өөһэдынгөө түрүүлэгшэнэрые һунгаа.

Братиславада уулзалга болобо

ХАНОЙ, Сентябриин 20 (ТАСС). Вьетнамай информационно агентство иигэжэ дамжуулна:

Вьетнамай зононуудай (хойтэ ба урда) арадай организацинуудай түлөөлэгшэдэй хоорондохи уулзалга сентябриин 6-һаа 12 хүрэтэр Чехословакиин Братислава городто болоо. Вьетнамда США-гай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй дайн байдлаанда эсэргүүсэдэг хүдэлөөндэ хабаадагша хэдэн американецууд энэ уулзалга дээрэ байлсаа.

Вьетнамда эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй дайн байдлаан тухай, вьетнам арадта эсэргүү США-гай империалистнуудай хэһэн гэмтэ ябуулгануул тухай тэдэнэр хөөрэжэ үгөө.

ДРВ-гэй правительствын дүрбэн пункт соо найруулагдаһан хараа бодолые, мүн Урда Вьетнамай Национальна сүлөөрэлгын фронтын хараа бодолые Вьетнамай хоёр делегаци тайлбарилан хэлэһэн байна. Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ехэ политическэ удха шанартай байһые тэдэнэр онсолон тэмдэглээ.

Энэ уулзалга дээрэ байлсаһан американецууд США-гай эллэб районуудһаа ерэһэн байна.

ФУТБОЛИСТНАРАЙ УУЛЗАЛГАНУУД

Футболоор зургаадахи зоныи «Б» классай командануудай дунда оронай түрүү һуури эзэлэлгын нааданай үрэ дүн харуулхада, сентябриин 13-да:

«Рыбак» (Находка)—«Авангард» (Комсомольск)—2:0, сентябриин 18-да:

СКА (Шэтэ)—«Шахтер» (Прокопьевск)—3:0, «Сэлэнгэ» (Улаан-Удэ)—«Торпедо» (Рубцовск)—6:1, «Амур» (Благовещенск)—«Прогресс» (Бийск)—0:1, «Ангара» (Эрхүү)—«Океан» (Владивосток)—2:0, «Старт» (Ангарск)—«Рыбак» (Находка)—1:2, «Пурсей» (Братск)—«Авангард» (Комсомольск)—2:0, «Локомотив» (Красноярск) — «Нефтянник» (Омск)—2:1, «Шахтер» (Киселевск)—«Цементник» (Семипалатинск)—1:0, «Металлург» (Новокузнецк) — «Иртыш» (Павлодар)—1:0 тоотойгоор нааданад.

(ТАСС).

МОНГОЛ-БУРЯАД ШАТАРШАДАЙ НААДАН

УЛААН-БААТАР, сентябриин 20. (ТАСС). Улаан-Баатарай Улаан-Удын бэрхэ шатаршадай хани ёһоной заншалта уулзалга болоожо дүүрэбэ. Нааданд 9 хюлгэ дээрэ үнгэрөө. Дүрбэн үдэрэй ... шада болоһон шанга туладаанай үрэ дүнгөөр Бурядай шатар... 19:17 тоотойгоор ялаба. Илагша командын шатаршан, мастерта ... дат В. Иванов 4-һөө 3,5 очкотой, Л. Гармаева 4-һөө 3 очкотой бо... шалгараа. Тиихэдэ Монголой түлөөлэгшэ, уласхооронды ... Т. Уйтумэн 4-һөө 3 очко абаһан байна.

ҺУРАГШАДАЙ ТУҺАЛАМЖА

Загарайн аймагай Шулуутайн дунда һургуулида һуралцалай шэнэ байшан баригдажа һаяар дүүргэгдэхэнь. Зунай үедэ һургуулиин һурагшад тэндэхи леспромхозой хүдэлмэришэдтэй хамта тус барилга дээрэ ажаллажа, ехэхэн туһа хүргөө. Байшангай хана, үнээдэ штукатурка хэхэ модо хадаһан, зосоохи зомгоол, шоройень зөөжэ сэбэрлэһэн байха юм. Тэрэ байшанда халуун уурал оруулжа дулаасуулха сорго татаха нүхэн тэдэнэрэй хүсөөр малтагдаа.

Мүнөө эндэхи һурагшад хэшээлһээ сүлөө сагтаа колхоздо туһална.

Л. МИНЧЕНКО.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерт

Нэгэдэхи хуудаһанда: ... ликын газетэнүүдэй выпуск... лон шангай түлөө мүрысө... үбнэшэдэй звеноуудай ... дүнгүүд тухай репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: ... мэр замшадай мүнөөдэрэй ... рилго» гэһэн М. Соломе... статья.

Гурбадахи хуудаһанда: ... вет деревниин уг заншал... нэн Л. Мартынюваг... ст...

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... то зүгэй ехэ харгы» ... Н. Казариновай репортаж. ... льин саанаһаа мэдээсэл. С...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонуу...

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора—54-5... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора ... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ секретаря—66-7... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-3... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-5... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинно... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Со... вете Министров БурАССР.

Н-01135. Зак № 925.

БУРЯАД ҮНЭН *газетые*

1968 ондо абаха захил эхилэнхэй

Газетымнай нэгэ жэлэй сэн—6 түхэриг; 6 һарын—3 түхэриг; 3 һарын—1 түхэриг 50 мүнгэн.

Газетэнүүдые „Союзпечатиин" бүхы таһагуудта, ниитын тараагшадта захижа болохо.

НҮХЭД УНШАГШАД! Үдэр бүхэндэ газетын шэнэ һонинние уншажа байхын тула захил хэхэеэ шамдагты!